

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDEKEN:
Egy évre 25 korona.
Egy hónapra 2 k 40 f.

HIRDETÉS.

Az első sor egy sor egy sor egy sor egy sor
minden sorozatban 18 fillér

Arad, 1907.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

FELKÖLCS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Arad, 1907.

Vasárnap, július 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az illúzió-tehén.
- Görög-keleti magyar egyház az aradi román egyházmegyében.
- Nem parcelláznak.
- Kossuth Ferenc a vidéki színház ellen.
- A Munkás Otthon bünei.
- Osztrák pártvezérek a gazdasági kiegyezésről.
- A román trónörökös nagyszabeni látogatása.
- A leányzóktól színház.
- Gyilkosság a színházban.
- Az aradi vendéglősök szikvizgyára.
- Visszavont fölbbezés.
- Hangyacsipések.

Az illúzió-tehén.

Arad, július 27.

A Schweizerei-nak, az osztrák fürdőhelyek tejkoszmáinak üzleti berendezéséhez tartozik egy tehén. Ezt a tehént az a megkülönböztetés emeli ki szarvasmarha-társai közül, hogy amíg azok a nyilvánosságtól elrejtve, az istállóban, vagy a legelőn töltik le pályájukat, a Schweizerei tehene a közönség előtt, a legjobban föltűnő helyen él, eszik, kérődzik és fejeltetik meg. A tehén a vendégek ozsonnázó asztala mellett ropogtatja a csalamádét, — s ez egyfelől a tehenet nem zavarja, másfelől a vendégeknek igen jól esik. Mert a Schweizerei-nak, tejkurások állomásainak forgalma azon a hiren alapul, hogy ott valódi tiszta és keresztletlen tejet mérnek ki. Ezt a hitet pedig legkönnyebben azzal alapítják meg és teszik állandóvá, hogy a vendégek szemé elé állítják azt a tehenet, amelyből a te-

jet fejk. A bormérések tulajdonosai már bajosan tudnának ilyen üzleti fogáshoz nyulni. Legalább a mai technika mellett bajos a vendéglőbe állítani a szőlőhegyet, amelyből a bort szüretelik. A Schweizerei stájer jelmezes gazdái azonban odaállítják az élő a klasszikus bizonyosságot, a tej valódiságának le nem cáfolható oklevelét: a tehenet.

Ó, a naiv publikum! Hiszen annyit minden tejről tudhat, hogy azt tehénből fejték. Még akkor is tudja, ha nem látja a termelőt, a tehenet. Azonban, ha csak szétnéz a Schweizerei asztalain s a nyüzsgő népet látja, mindjárt azzal is tisztába jön, hogy annyi tejet, amennyit a Schweizereiben elfogyasztanak, a közszemlére állított tehén a legjobb akarat mellett se tud szolgáltatni. A tej legnagyobb részét tehát máshonnan hozzák, másutt fejk s ezért az üzleti tehén nem vállalhat felelősséget. Ezt ép úgy keresztelhetik, fehérítik s kezelhetik, mint az egyéb tejelőket, amelyek nem tesznek tehenet a kirakatba. A publikum mégis bizalomtellen nézi a tehenet és fogyasztja a tejet, amely makulátlan lehet: hisz itt a tehén.

És a simmentháli vörhenyes szőrű állat egykedvűen nézi a becsapást, amelynek eszközéül használják. Ha latinul tanult volna, bizonyosan ezt gondolná:

— *Mundus vult decipi ergo decipiatur.*

Vekerle Ischl-be utazott. Arra a helyre, ahol a magyar kormányférfiak lelkét

mindig megborzongatja egy klauzulának emléke. A félhivatalos híradás szerint Wekerle tisztelegni fog a királynál, az audiencia alkalmával szigorúan kerülve mindent, a mi a kiegyezéssel összefügg.

Lehet. De ha az audiencia után a miniszterelnök még néhány órát Ischl-ben tölt, s betér valamely Schweizereiba, ahol szintén egy eleven tehén tesz bizonyosságot a tej mellett: erről a tehenről eszébe juthat a kiegyezés, meg egyéb magyar ügy.

Ilyen illúziót keltő tehén — ne essék sértésképen — a magyar kormány. A publikum csak azt látja, hogy a kormány a kiegyezés körül tárgyal, disputál, s azt hiszi, hogy azt a kiegyezést fogja kapni, amelyet ez a kormány csinál. Tévedés. A kormány talán azt a tejet adná le szivebben, amelylyel az ő népszerűségét is emelhetné. Önálló-vámterülettel, magyar bankkal, kvótalezállítással. De a kiegyezés tejet tulajdonképpen az osztrák kormány s a korona fejk, fölözik le és keresztelik le a magyarok számára. Husz esztendő vámközösséggel, bankszabadelom-meghosszabbítással, kvóta-emeléssel. S ezt beadják úgy, hogy a két kormány között a kiegyezés megkötött. Hiszen az a kormány valóban arra való volna, hogy az ország magarendelkezését érvényesítse; de a kiegyezésből egészen más lé csurog alá, mint a magarendelkezés.

És egész állami életünk tele ilyen megtevesztő tehenekkel. A hadseregben egy-egy zászlócska, egy-egy kaszárnya-felírás játsza ezt a tehenet. Azt jelentené, hogy ez a hadsereg felében a *mienk*; pedig a

A hétről.

Versek az oszlopokról.

I.

Hatvanezer ember szemében
A büszkeség lobog;
Megjöttek, s rendületlen állnak
A reklam-oszlopok.

Oszlop mered korzón s a téren
S a száraz hid alatt,
A városról elmondható már,
Hogy Pest után halad.

Aszfalt-büz unszol minden utcán,
Hogy másfelé siess,
S az utcák diszkrét házikói:
Mind, mind oly pesties.

A pesti ur, ha erre sétál.
Az utcasarkokon
Oly otthonosan zeng előtte
A botrány-szült pofon.

Szerencse, hogy a sineinken
A lovasut zörög,

Még összetévesztnének Pesttel
A járatlan körök.

II.

Egy félénk idegen szól Kiss Ferenchez
Amint az utcán elmerengve jön:
„E városban, ha szabad kérdeni — ugye
Az idegenek védőszentje ön?”

Az idegent, mikor Ön erre csalta
Én idejöttem — képzelje! — gyalog;
Kíváncsi voltam borzasztón Aradra,
Mig nem láttam — mondtam — meg nem
[halok.

S most itt vagyok — de régi szines álmodom
A csalódás vizébe fulladt:
Uram, a hirdetési oszlopoktól
Sehol, sehol se látni Aradot.”

III.

A hol a Boros Béni-térre ásit
Az agg József főherceg-ut,
Ott áll egy hirdetési oszlop
És egy villamoslámpa-rud.

S a kocka-keramit talajból
A barátság hamar kinő,

A lámparud a büszke férfi
Az oszlop meg a karsu nő.

S a mikor végkép levetették
Egymással szemben a közönyt,
Az oszlophoz így szólt a pózna:
„Kisasszony, én szeretem Önt.”

Szeressen Ön is, — hiszen, látja,
A kettőnk sorsa oly rokon,
A koncessziók adtak életet
Nekünk az utcasarkokon.

Mert vállalkozóknak hijával
Itt meg nem élhetne a nép:
Az egyiktől bucsuzni készül,
S a másikat fogadja ép.

Ne féljen, hogy elhagyom egyszer,
Oszlopka, s itt marad magán,
A ki egyszer már ide tévedt,
Itt marad a város nyakán.

Örüljünk, — a minek miatta
A gazdlánk örvendenek,
E város, nincsen neki párja
Oly édes-bájosan balek.”

Forgács.

valóságban semmi jogunk hozzá. A külső képviselőben egy-két magyar hivatalnok játsza ezt a becsapást: pedig ez a külső képviselő csak Ausztriáé és osztrák érdekeket szolgál. S magunk, szinte keressük és óhajtjuk ezt az elkábitást. Nem a lényegét óhajtjuk, hanem a látszatot, amely bennünket illúziókba ringat. Hiszen a közös vámterület se fájna: csak egy *Vám-szerződés* nevű tehén lenne ott, amely azt a látszatot hitetné el velünk, hogy a közös vám is csak azért van, mert mi akarjuk . . .

Ilyen naiv vendég Magyarország, a mióta az osztrák *Schweizerei*-ba jár és költ.

+

Görög keleti magyar egyház az aradi román egyházmegyében.

A szentesiek szervezkedése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Hosszabb ideje van felszinen a görög keleti magyar egyház eszméje. Az ügynek felekezeti oldala a görög keletiek közül főképp az aradi román egyházmegyét illeti, mert csak ennek területén vannak olyan görög keletiek, akik nyelvre teljesen magyarrá lettek. Most, ugyancsak az aradi egyházmegye kerületében, nevezetes lépés történt ebben a mozgalomban: megalakult az első görög keleti magyar egyház. Az eseményről a B. H. ezeket írja:

A szentesi görög keleti egyházat a görög eredetű Hariss, Hadzsi, Kálló, Gyuricza és Papp családok alapították 1784. évben. Az egyház vagyona azóta jelentékenyen megszaporodott tőkében és ingatlanokban egyaránt. Hívei pedig ebben az alföldi magyar városban tökéletesen megmagyarosodtak. A hitközség lelkiekben az aradi görög keleti román püspök alatt áll, azonban a vagyonkezelés és a lelkészválasztás joga mindaddig kizárólag az alapítók leszármazóit

illette meg. Már az osztrák abszolút korszakban szemet velettek a román püspökök erre a gazdag hitközségre és el akarták oláhosítani. De nem sikerült nekik. Néhány évvel ezelőtt elhunyt az utolsó rendes lelkésze a hitközségnek és ekkor az aradi román püspök egy oláh szerzetest küldött Szentésre adminisztrátornak s ugyanekkor az egyházi vagyonkezelés terén észlelt szabálytalanságot ürügyül használta fel arra, hogy a szentesi görög hitközséget önállóságától megfosssa és a román egyházmegyébe bekebelezze. Három hosszú esztendeig harcoltak a szentesi görög hitű magyarok önállóságukért és magyar egyházukért. Folyamodásukra a vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte a vizsgálatot a szentesi görög hitű hitközség nemzeti jellegének megállapítása iránt és ennek befejeztével utasította a vármegye alispánját, hogy hozzon elsőfoku határozatot. A vizsgálat alapján *Cicatricis* alispán megállapította, hogy a szentesi görög egyház önálló, autokéfal szervezettel bíró egyház; tehát se nem szerb, se nem román és így az 1868. évi IX. törvénycikk 9. szakaszának rendelkezése alá eső független görög keleti szertartású hitközség. Miután pedig a hitközség hívei mind magyarok, a magyar nyelven kívül más nyelvet nem is beszélnek, ez alapon és a híveknek a tárgyalás során kifejezett egyhangu óhajtásuk figyelembevételével ezt az egyházközséget magyar jellegűnek nyilvánította. Az isteni tisztelet (liturgia), valamint az összes egyházközségi ügyek intézésének nyelvül a magyar nyelvet állapította meg. De addig, amíg a hitközség magyar nyelvű szertartási könyveket szerzethet, ideiglenesen és csak ki segítő nyelvként a misénél az ó görög nyelvet használhatják. Az alispán ez elsőfoku határozatát Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága legutóbbi ülésén egyhangu határozattal helybenhagyta. Ekként a legrövidebb idő alatt végleg szervezkedhetik az első magyar nyelvű görög keleti szertartású hitközség, miután a román püspök szervezeti intézkedéseit a miniszter már előzőleg megsemmisítette.

Az aradi görög keleti román egyházmegye, hír szerint, ebbe nem nyugszik meg, miután az az álláspontja, hogy a román görög keleti

egyházat, mint ilyent, szervezetében a király erősítette meg, s amíg a király egy magyar görög keleti egyháznak küön szervezetet nem ad, a magyar görög keletieknek nincs joguk különválni. Az ügynek tehát még érdekes fejlődése várható.

Nem parcelláznak.

A mezőhegyesi akció akadályai.

Az állam nem enged.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Csanádmegye törvényhatósági bizottságának egyik tagja, Schaller József dr. nagylaki ügyvéd egy a vármegye közgyűléséhez benyújtott indítványával rendkívül érdekes mozgalmat indított meg. Az akció, amely Csanádmegye határain túl országos érdeklődést fog kelteni, arra irányul, hogy a mezőhegyesi állami ménésbirtokból tízezer holdnyi terület parcelláztassék és az így nyert kisbirtokok csanádmegyei földet igénylő parasztoknak adassanak el. Az alapos érvekkel támogatott indítványban Schaller dr. kéri Csanádmegye törvényhatóságát, intézzen föliratot az országgyűléshez és a kormányhoz, hogy a ménésbirtok részleges földarabolása révén mielőbb kielégíttessék a kivándorlásra kényszerített magyarságnak földéhsége.

Az ősszel megtartandó közgyűlésen Csanádmegye törvényhatósági bizottsága előreláthatólag elhatározza már a parcellázás iránti kérelemnek illetékes helyeken való előterjesztését, eredménye azonban aligha lesz az akciónak. A földmivelésügyi miniszteriumban hír szerint már az utolsó simításokat végzik az általános irányelveket és sok üdvös intézkedést tartalmazó törvényjavaslaton, de alig remélhető, hogy a kormány az államnak legtöbb áldozatába kerülő mintagazdaságát is belevonná a telepítési akció keretébe. Wekerle Sándor miniszterenök és különösen Darányi Ig-

Kellemetlen helyzetben.

Itta: Lla.

(Este van. Riza izgatott arccal áll a tükör előtt, frizuráját igazgatja, a mi most legnagyobb bosszúságára, sehogysem akar sikerülni. Mérgesen szedi ki kontyából a hajtüket. A keze csak úgy reszket a haragtól. Félórai küzködés után ugynehezen el tudta rendezni haját. Arcáról letörli a verejtéket s oly nagyokat lelegzik, mintha legalább is egy métermázsás terhet emelt volna. Az anyja az asztal mellett ül és ujságot olvas.)

Riza: Igazán anyám, ez már nem szép tőled. Már majd megfulladok a méregtől és te még csak meg sem mozdulsz.

Anya: De hát mit csináljak veled?

Riza (az anyját utánozva): Mit csináljak veled? Ez is kérdés? Nagyon buzgó anya vagy, mondhatom. Nézd egészen eltorzul az arcom az izgalomtól. Ám te mit sem törődsz ezzel. Persze, mit bánod, ha még egy pár évig a nyakadon ülök? . . . Ugyan jöjj már ide és nézd meg, hogy az övem nem áll-e ferdén? Siess kérlek . . .

Anya: De tulajdonképpen mi lelt téged? Miért vagy ennyire felfújva?

Riza: Hát nem is tudod? Igazán? No ez érdekes! Apa nem szólt a dolog felől semmit? Nem? Rettenetes! . . . Én nem értem hogy állhatsz olyan nyugodtan? Gyere kösd meg ezt a masnit a nyakamon. Egy gombostűvel meg tűzd össze hátul a szoknyámat . . . Eppen e percben szakadt le a patent gomb és most nincs türelmem felvarrni. Hát igazán nem szólt neked apa semmit?

Anya: Nem bizony. Mert . . . mert már egy hete nem beszélünk egymással. Összevesztünk valami csekélységen.

Riza: (guanyral) Nagyon szép dolog! Ez dicsőség öreg napjaitokra . . .

De most hagyjuk ezt. Inkább vedd ki a ridikülömből a szőlőszirt. Be kell kenni az ajkamat, mert nagyon kirepedezett. (Rémülettel) Jesszus Mária! Most meg a harisnyakötőm szakadt el. Ez valami borzasztó . . . Azonnal megpukkadok . . . Minden percben csöngethetnek és én még nem vagyok rendben . . . (A pamlogon fekvő hugarához) Ella, fűzz hamar a tübe és varrd össze. De siess, mert lecsuszik a harisnyám . . .

Ella: (lustán föltápáskodik és egy jó negyedórába kerül, a míg megtalálja a varró eszközt.)

Riza: Gyorsabban mozogj.

Ella: (mérgesen) De sok baj van veled!

Riza: Fogd be a szájad te pocok. Csak te lennél most az én helyzetemben, tudom, hogy másképen beszélnél . . .

Anya: Az istenért lányok, miféle hangon beszéltek egymással?

Riza (Ella-hoz): Még nem varrtad össze? No hallatlan! Megállj! Majd így fizetem vissza ezt én is neked. Miért húzod össze oly mérgesen a homlokodat?

Ella (nagyot ásítva): A legszebb álmomból zavartál fel.

Riza: Oh te lustaság. Nem szégyenled magad? A mikor én tizenöt esztendő voltam, még a csillagokat is leszedtem volna az égről. Szégyelheted magad.

Ella (anyjához): Mama kérlek mondd meg Rizának, ne grombáskodjék velem.

Anya: De mi van veletek? Beszélj értelmesen Riza. Én még most sem értelek.

Riza (fehéül en): Hát még mindig nem tudod? Estére eljön Stirling Tibor leánynézőbe. Csak úgy „véletlenül” jön, de apa besugta már előre nekem. Én csupán hallásból ism-rem őt. Apa barátjának fia. Többet én sem tudok.

Anya (felesillanó szemmel): Igazán? És mi a foglalkozása? Szőke-e vagy barna? Hány éves?

Riza: De érdekes vagy anyám. Hogyan kérdezheted ezeket tőlem? Hát beszéltem vele valaha? Mi? Majd meglátod őt. No Ella, add ide már a harisnyakötőmet.

Ella (dacosan): Nem varrtam ám össze. Majd bolond leszek neked engedelmeskedni. Miért beszéltél oly csúnyán velem!

Riza (a méregtől reszkető hangon): Megállj te nevetle! Ezt nem felejttem el soha! Ugye akkor tudsz hizelegni, mikor cukrászdába viszlek. Megállj, elárulom mindenkinek, hogy multkor kiloptad apa könyvszekrényéből Zola egyik regényét. A födelét bep koltad és ráirtad, hogy „Természettan.” Ezt azért tetted, hogy rajta ne csipjenek. De én át láttam ám a szítán . . . Te semmirevaló t.cskó, ilyeneken jár az eszed, ugye? De hogy a testvéredet illően respektálnád, az mellékes . . .

Anya (közbevág): Hallgassatok el. Ne legyen már ez az örökös porlekedés. Te meg Riza siess, mert nincs vesztegelni való idő. Ne állj oly puposan, mintha legalább is egy ötven kilós teher lógna a nyakadon. A melled feszítsd előre és ne vágj oly keserű arcot . . . Nagyon nyájas légy Stirlinggel szemben . . . Ne légy oly bamba, mint társaságban rendszeren lenni szoktál. Bátran beszélj, a szavakat ne

nác földmivelségi miniszter sulyt helyeznek arra, hogy a külföldi szaktekintélyeknek is magas kulturájú állambirtokként bemutatott mezőhegyesi uradalom jelenlegi kiterjedésében és művelési ágazataival változatlanul főtartassék és a birtok sem egészében, sem részeiben el ne idegeníttessék. Igaz, hogy legalább is hasonló sulylyal bíró nemzeti szempontok szólnak amellett, hogy állami uradalomnak egy része magyar kisgazdáknak átengedtessek, mint amennyire figyelmet érdemel az állami tulajdon megtartása melletti érvelés. A mezőhegyesi mintagazdasághoz való ragaszkodást azonban különösen azzal okolják meg és azzal utasítják el a földarabolási törekvést, hogy a települőkkel nem lehet azt a magas, az uradalom eddigi befektetéseit is magába foglaló vételárát megfizettetni, amelynek elérése nélkül az állam milliókra menő összeget vesztené.

Ettől a szemponttól eltekintve, a jelenlegi kormány még elvben sem barátja az állami birtokok eladásának és fölaprózásának. Ezzel — úgy mondják — nemcsak az illető földbirtoknak, hanem az egész országnak mezőgazdasági kulturája is sokat szenvedne és a belterjes modern gazdálkodás emelésének, a földmivelés intenziválásának és mintaszerűségének érdemes még áldozatokat is hozni.

Bármint határozzon is Csanádmegye az eléje terjesztett indítvány dolgában, a mozgalom kezdeményezőjének kevés reménye lehet arra, hogy a kormányt a mezőhegyesi birtokon való parcellázás eszméjének megnyerje. A 10.000 hold kihatása után elég tekintélyes és a kormány céljainak megfelelő maradna ugyan a ménesbirtok, de még így is alig tehető föl a földmivelségi kormányzatról, hogy az egy tagban elterülő pompás uradalom földarabolásához a hozzájárulását ki lehetne vivni. Az Ypsilanti birtokon folyó sikeres telepítési akciót követhetné ugyan ez a mezőhegyesi parcellázás, amelynek a kever-

mesihez hasonlóan áldásos eredménye lenne a csanádi nép szociális és gazdasági viszonyai szempontjából, de a főntebb elősorolt okoknál fogva aligha sikerül a mezőhegyesi állami uradalom részleges földarabolása és apróbb birtokok alakítása.

A Munkás-Otthon bünei. A vizsgálat eredménye.

Megbüntetett munkásvezérek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Az aradi munkásmozgalomnak egyik legszenzációsabb eseménye történt e hónap elején. *Varjassy Lajos* polgármester, mint az *Aradi Közlöny* annak idején megírta — feloszlatta a Munkás-Otthont és a szakszervezetek ellen elrendelte a vizsgálatot és ennek vezetésével *Bedő Árpád* dr. községi bírót bízta meg. A vizsgálat tegnapelőtt fejeződött be s ennek során meglepő dolgok kerültek napvilágra. Kiderült ugyanis, hogy a rendőrhatalóság — tévedésből-e vagy szántszándékkal — súlyos mulasztásokat követett el, amelyek nem maradhatnak következmények nélkül. A vizsgálatnak felette érdekes eredményeiről egyébként az alábbiakban számolunk be:

(A szakszervezetekben nincsen baj.)

Varjassy Lajos polgármester intézkedésére először a rendőrhatalóság folytatott vizsgálatot a szakszervezetek ellen. A vizsgálat adatai szerint az egyes szakszervezetek ügykezelése és pénzkezelése körül nagyobb mérvű szabálytalanságok történtek, úgy, hogy a polgármester az egyes szakszervezetek működését ideiglenesen felfüggesztette.

E hó 4-ikén bízta meg a polgármester a vizsgálat folytatásával *Bedő Árpád* dr. községi bírót, aki két nappal ezelőtt fejezte be munkáját és megtette jelentését a polgármesternek. *Bedő* dr. a rendőrhatalóság által konstatált szabálytalanságokat megállapította ugyan, de ezek

a szabálytalanságok, illetve rendellenességek nem olyan nagymérvűek, hogy okvetlenül maguk után vonnák a szakszervezetek feloszlátását. A szabálytalanságok csak kisméretűek s nem annyira roszhiszeműségekből, mint tudatlanságból származnak.

A polgármester a szakszervezetek ellen vezetett vizsgálatról szóló jelentést már legközelebb felterjeszti a belügyminiszterhez.

(Mi a Munkás Otthon?)

A Munkás-otthon feloszlátásakor a munkások részéről azt hangoztatták, hogy a polgármester egy nem létező dolgot függesztett fel, mert a Munkás Otthon, mint ilyen, nem is létezik. A munkások azt híresztelték, hogy a Munkás-otthon csak közös elnevezése a benne elhelyezett négy szakegyesületnek.

A vizsgálat során meg kellett állapítani, hogy a Munkás Otthon külön szervezet-e vagy pedig tényleg csak a szakszervezetek gyűjtőneve. A munkások vallomásából és a rendőrségtől beszerzett iratokból beigazolást nyert, hogy a Munkás-Otthon nem más, mint négy szakegyesületnek együttesen bérelt közös helyisége. Így állván a dolog, az Otthonban a szakszervezetek alapszabályai értelmében a helyiségben tilos volt a politizálás.

(Tilos politizálás rendőri asszisztenciával.)

Köztudomású azonban, hogy a Munkás-Otthonban fennállása óta, 1905. május elsejétől kezdve a munkások állandóan politizáltak, tehát alapszabályellenesen jártak el. A rendőrség mint a hivatalos adatokból kiderült, tudta, hogy a Munkás Otthon a szakegyesületeknek közös helyisége. Ennek tudta azt is, hogy a helyiségben politizálni tiltva van és mégis tűrte, sőt megengedte, hogy a munkások a szakegyesületekben politizáljanak. A rendőrség tehát megengedte azt, amiért a polgármester felfüggesztette a Munkás Otthont.

A vizsgálat során több munkást hallgattak ki, akik azt vallották, hogy ők tudták, hogy a Munkás Otthonban nem szabad politizálni. Ők azonban mégis politizáltak, mert a rendőrség megengedte. *Frank János*, az Otthon elnöke azt vallotta, hogy ő többször tiltakozott a Munkás-Otthonban való politizálás ellen, *Klopfstein*

nyeld el és ha valami idegen kifejezést használ, a mit nem értesz, ne jöjj zavarba... Csak bátorság! Ez a fő! (Ellához): Te meg ne jöjj a szalonba, ha Stirling itt lesz. Kis leánynak semmi keresni valója ott. Érted?

Ella (mérgesen, fejét rázva): No ezt tudtam! Előre megálmodtam, hogy ezt fogod mondani mama. Persze engem mindenünne ki kell zárni. Juj de utálatos ez az élet... Tiltsátok meg azt is, hogy lélegzetet vegyek. Töletek még ez is kitelik.

Anya (szeliden): De hisz te még fiatal vagy. Még csak ezután következnek számodra az igazi boldog napok!

Kivülről csöngetés. Nagy mozgolódás támad a szobában. Az anya izgatottan ide-oda szaladgál, gyorsan elrakja a széjjelhányt holmikat. A székeket rendesen az asztal köré rakja és közben mérges pillantásokat vet Ellára, a ki nyugodtan ül a divány sarkában és még csak meg sem mozdul. A csöngetés megismétlődik.

Riza (az ajkát harapdálva): Szaladj ki Ella, nyisd ki az ajtót. A vén Zsuzska bizonyára megint szundikál. Siess...

Ella (flegmán): Nem megyek. Miért pöröltél velem? Nyisd ki magad. Engem hagyj békén...

Riza (mérgegében fogait vicsorgatja): Elment az eszed?

Ella: Kikérem magamnak...

Riza (erőltetett kedvességgel): Édes kis hugom fogadj szót. Ládd, én nem mehetek, mert a nyakam még nincs bekapcsolva.

(Amíg a lányok pörlekednek, az anya ki-megy az előszobába. Pár perc múlva vissza jön).

Anya (susogva): Itt van... Apával jött. Siess már. Beküldtem őket a szalonba. No, rendben vagy? Az arcodra valami maszat szállt, gyere, hadd törüljem le... Egy kicsit pude-rozd be magad, mert az orrod nagyd fényes. Hát a karkötőd meg a gyűrűdet miért nem vetted fel? Siess, mert türelmetlenek lesznek.

Riza (feje szédül, azt sem tudja, hogy mit csinál. Még egyszer belenéz a tükörbe, aztán a szomszéd szoba felé tart. De amikor a kilincaet akarja megfogni, kétségbeesetten felkiált): Szent Isten végem van... Lecsuszott a harisnyám. Elfelejtettem felvenni a harisnyakötőm... (megpillantja az asztalon). Az Istenért Ella, még most sem varrtad össze? Te... te... megérdemelnéd, hogy jól elverjelek. Ha most nem volnék ily helyzetben, megkeserülnéd!

Ella (vállát vonogatja).

Riza (vérszíves arccal, nagy gyorsasággal öltögeti össze harisnyakötőjét, egyszerre fájdalommal feljajdul): Juj... juj... juj... a körmöm alá ment a tü. Végem van... Jaj, de fáj! — (anyjához): Menj be kérlek hozzánk, mindjárt megyek én is.

(Az anya távozik.)

Riza (verejtékes arccal, keservesen nyöszörögve szopogatja ujját. Ide-oda lóbálja fejét és arca egészen eltorzul a fájdalomtól. Nagynehezen uralkodik magán és arcát mosolyra kényszeríti. Lábujjhegyen az ajtóig megy, közben visszafordul, kezét fenyegetőleg Ella felé emeli, miközben fogvicsorgatva susog): Megállj, te szivtelen tacsó, megkeserülsz mindent, csak ő elmenjen...

Az ezüst-Krisztus.

Írta: *Ady Endre*.

Szerénát, Pollák Szerénát, estenként leckéz-tette a nagyapja, Ábrahám:

— Félek, hogy álnokoskodsz, Szeréna, de vigyázz. Egyszer csak égni fog a kezed, a szemed a hazugságtól. Nagyon fogsz sirni, de én kidoblak az utcára, most megmondom.

Reggelenként pedig frissen, szépen, csak egy kicsit lomposan ment be a városba Szeréna. Egyenesen a nagy, keresztes tornyok irányába. Ahogy a Szükvárost, a régi ghettot, elhagyta, megszépült. Egy kis hercegnő lett, nemes arcu, diszkrét s finom mozdulatu. Mert két leány volt ez az egy leány, Pollák Szeréna. A Szükvárosban, otthon, az istenes és pálincás Ábrahám unokája. Bent az Óvárosban, büszke és tönkrement keresztyén házakban, egy kis zárdaprincessze.

Ilyen hamiskás életet élt ez a Pollák Szeréna. Egyébként varró kisasszony volt a kisasszony. Annyi izléssel, mintha egyenesen Páris küldte volna ama betyáros, magyar városba, ahol született. Pompázni szerető, koldus gentry-családoknak ő volt az öltöztető Gondviselésük. Művésznő volt s minden öltése fölött egy szép vers-strófával. S azonkívül hűséges, szerény, érző barátnő. Boldog lehetett s boldog volt a család, ahol Szeréna otthon volt. Annyi előkelőséget, szép, meleg hangulatot vitt magával olyik házba, amennyit az a ház sohse látott. S az Óváros kopott uri házaiban már régen, kegyesen megbocsátották Szerénának, hogy zsidó. Szeréna a kisasszonyokkal még mi-sére is elment, ha kívánták. Szeréna az Óvá-

Ernő, az akkori párttitkár i yankor mindig rája förmedt:

— Frank elvtárs, ez bolond beszéd. Lehet politizálni, hiszen a rendőrség megengedi!

(A felségeért párttitkár.)

A Munkás-Otthonban a munkások kihágásokat is elkövettek, így például hatósági engedély nélkül tartottak népgyűlést. Az Otthonban tartott népgyűlések egyikén bűncselekvény is előfordult, amely hogy megtorlatlan maradt, nagyban a rendőrséget terheli.

A január hó 20-ikán tartott népgyűlésen ugyanis Klopstein Ernő *felségsértést követett el*. Az orosz forradalomról beszéve elmondotta, hogy egy nő bombamerényletet követett el a cárral szemben. Erre azután ezeket a szavakat mondotta:

— Én megdicsérem azt, aki nálunk is ilyesmit követne el!

Ez a bűncselekmény a Btk. 174. §-ába ütközik és elkövetéséért minimum hat évi fegyház jár. Ugyanennek a törvénynek egy másik szakasza pedig azt mondja, hogy ilyen bűncselekmény miatt csak akkor lehet eljárni, ha az elkövetésétől számított három hónapon belül történik a feljelentés.

A népgyűlésen jelenvolt hatósági bíró jegyzőkönyvbe foglalta Klopstein kijelentését és jelentést tett a kapitányi hivatalnak, amely a dolgot *egyszerűen tudomásul vette* és a jelentést irattárba helyezte. Klopstein bűne tehát a rendőrség nemtörődömsége miatt elévült.

Ezek nagyjában Bedő dr. jelentésének részletei. Varjassy Lajos polgármester a jelentést átvizsgálja, ellátja a maga jegyzeteivel, azután felterjeszti a belügyminiszterhez. Mindenestre érdekes, hogy a belügyminiszter miként fog dönteni ebben a kérdésben. Lehetséges, hogy alapszabályellenes működés miatt a Munkás Otthonban elhelyezett négy szakegyletet *felüggeszti*, nincsen kizárva azonban az sem, hogy a szakegyleteket csupán kitelepíti a közös helyiségből.

(Elzárásra költ munkásvezérek.)

Két hónappal ezelőtt az aradi szociáldemokrata-párt a Munkás-Otthonban tudvalevőleg

hatósági engedély nélkül népgyűlést hívott össze. A rendőrség tudomást szerezvén a népgyűlésről katonasággal oszlatta fel. A gyűlés egybehívói: *Sztrenghár Demján Száva és Mihályi István* lugosi párttitkár ellen megindították a kihágási eljárást.

Berecz Ferenc alkapitány, kihágási bíró mindkét munkásvezért *5-5 napi elzárásra* és külön 50 korona pénzbírságra, behajthatatlanság esetén újabb három napi elzárásra ítélte. Az elítéltek az ítélet ellen felebbezték a tanácshoz.

A mai tanácsülésen az ügyet *Zubor Andor* aljegyző referálta. A tanács a kihágási bíró ítéletét *helybenhagyta*.

Kossuth Ferenc a vidéki színészet ellen.

Nemzeti irányzat!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Mikor Kossuth Ferenc beleült *Baross Gábor* örökébe, a nagy diadalmárok napjai után megkezdődött a legkülönösebb vasuti politika amelyet valaha Magyarországon üztek. Ez a vasuti politika abban csúcsosodott ki, hogy bevontak vagy 200 szabadjegyet és a takarékoskossá cégre alatt valóságos krajcároskodás ütött ki az államvasutak kezelésében. Nem lehetetlen, hogy Kossuth ilyen módon akarta megtakarítani, illetve behozni azt a pár milliót, amibe a vasutasok fizetésrendezése évente kerül. Miután azonban ez nem sikerült, a megtakarítás más eszközei kerültek sorra.

Kossuth Ferenc ugyanis, miután a nemzeti kormány programjában a nemzeti kultúra emelése egyik programpontra: a vidéki színészet amugy is rosszul álló büdzséjére vetette szeméit és megszületett a legujabb rendelkezés, amely a vidéki színészet elé gördít nehéz akadályokat. Kossuth Ferenc ugyanis nagy színészbarát. Éppen *Ujházy Ede* aradi vendéjátéka alkalmából elevenítik fel róla azt az apróságot,

hogy egyizben pár évvel ezelőtt a mesterrel beszélgetvén, így szólt:

— Az igazat megvallva, még nem igen voltam magyar színházban...

— Pedig nálunk, — vágott közbe *Ujházy*, — kulturembert a szappan és színházjegy-fogyasztásról ismerik meg!

Ez az epizód azonban mellékes. A fő az, hogy Kossuth Ferenc a vidéki színigazgatóktól *megvonta azokat szállítási kedvezményeket, melyeket eddig élveztek*. Eddig ugyanis, ha valamely színtársulat egyik állomáshelyről a másikra ment, a társulathoz tartozók féláru jeggyel utazhattak s a kellékek és díszletek szállításánál ugyancsak ötven százalékos engedményt kaptak a direktorok. Ez a kedvezmény erősen megkönnyítette a vidéki társulatok prosperálását. Most azonban takarékoskodni kell: Kossuth Ferenc megvonta ezt a kedvezményt a vidéki direktoroktól.

Ez a krajcáros politika, amely egyenesen a magyar kultúra brére megy, nem érdemel különösebb méltatást. Ma, mikor a vidéki színészet ezer bajjal küzd, ez az intézkedés egyenesen azt jelenti, hogy azokat, akiket valaha a nemzet napszámósaiknak neveztek, ismét a nélkülözések küzdelmei elé akarja állítani a nemzeti kormány. *Apponyi Albert* grófnak, akinek tárcájához most a vidéki színészet ügyeinek intézése tartozik, — nincs szva az „komédiások” érdekében. Hanem a francia kongregációk Magyarországra züllött töredékei százezrekre menő támogatást kapnak a nemes gróftól.

Hogy mit jelent a kedvezmény megvonása, azt csak egy példával illusztráljuk. *Szendrey Mihály* társulatának Aradról Vásárhelyre való átmeneténél ezer korona a különbözet. Mit csináljanak ilyen körülmények között az olyan direktorok, akiknek nincsen állandó állomáshelyük s akiknek évente hat-hét ízben kell költözniük? *Szendrey* még szerencsés helyzetben van, mert neki az *Acsev megadta* a Kossuth által elvont kedvezményeket. De sajnos, nincsenek mindenhol olyan konjunkturák, mint Aradon.

rosban nem volt az öreg, béna, Pollák Ábrahám unokája. Szeréna itt egy kivételes, becézett leány volt, akiért kár.

S mikor estenként Pollák Szeréna a Szükváros felé indult, megrázkódott. Mintha hirtelenül kicserélték volna. Nemes, kis arcocskájára ráfújt valami titkos szomo uságot az utca szele. Vissza is lomposodott csodálatosan Szeréna. Jogász-gyerekek nem szaladtak utána, mint máskor nappal. Ilyenkor egy szomorú, fonnyadt, lompos, kis zsidó leány volt. Kihalt belőle minden frissesség s otthon álmosan, busan erősítette Ábrahámnak:

— Kell, hogy hozzájuk járjak, nagyapám, de nem szeretem őket. Micsoda gondolat, hogy én náluk ebédelek. Tiszta helyről veszek minden déiben valamit s a Kossuth-téren ebédelek. Élni kell ugy-e és pénzt keresni? Ugy-e oda-adom a pénzt?

S olyan busan mondta, darálta ezeket Szeréna, hogy a vén, béna Ábrahám arca megkönnyesedett. De már ugyanekkor arra gondolt Szeréna, hogy holnap reggel a Fő-utcán várni fogja Barnabás. Egy hszontalan, semmiházi aranyos szép fiú. Barnabás, aki őt már vagy kétszer megcsókolta. S holnap éppen a Barnabásék házában fog varrni. Vajjon, vajjon és igen tüzes álmokat álmodott az éjszakán Szeréna. Reggel, péntek reggel volt, már régen mérte kis boltjában a pálinkát Ábrahám, amikor Szeréna utrakelt. S a vén, béna zsidó fájdalommal nézett a kereszties tornyokra, amelyek — megint érezte — hívták Szerénát. Szerénát pedig várta Barnabás, de nem sokat beszélgettek s csak az ebédnél látták újból egymást. Vig volt a Barnabás családja s Szerénának gazdag ruhákat kellett varrnia. Gazdag ruhákat a Barnabás nővéreinek. A leányok kedvesek

voltak, meg is csókolták Szerénát s boldogan avatták be a titokba: pénz érkezett. Délután vendégek jöttek s Szeréna egyedül maradt egy szobában. Barnabás belopózott és Szerénának csókos ígéretet kellett tennie. Igen, ma este, mikor innen elmegy, várjon rá Barnabás.

S az este hamar jött, mert december volt. Szeréna alkonyatkor hamar, idegesen szerelőködött. S magában imádkozott, hogy ne kapjon ez este semmi megbízást. Mert Szeréna kényes ügyeknek lebonyolítója is volt a finom, keresztény családnál. Ime, hiába imádkozott, jött az öreg méltóságos asszony, a Barnabás anyja:

— Szeréna lelkem, látja, ezt el kell vinni az ezüstműveshez. Látja, nem vigyáztak rá, meglazult a balkarja.

Szeréna ijedten vette kezébe a meglazult balkarú holmit. Hatalmas, sulyos, régi, művészi ezüstművet volt. A méltóságos asszony kedveskedő bizalommal sugta Szerénának:

— Nyolc év óta zálogházban volt, ma váltottuk ki. Már telefonáltam az ezüstművesnek, várja.

S Pollák Szeréna egy kicsit szédülve került ki az utcára a feszülettel. Ócskás, de pajkosan csinos kék kabátja alá rejtette, a szive fölé s mintha a sulyos ezüst-Krisztus a meglazult karjával a szivebe nyulkát volna. Ugy érezte s szaladt, szaladt Pollák Szeréna. Szaladt, szinte egyenesen a Barnabás karjai közé, aki várt az utcasarcon.

Oh, lekerült a feszület a Pollák Szeréna szivéről. Levetődött a csunya téli alkonyaton a kis ócska, pajkosan csinos kék kabátka is. És későn, talán már nyolc óra is volt, fázva, megtörtén került ismét az utcára Szeréna. Az ezüst-Krisztus ismét a kabátkája alatt volt. De a

szive, a szive Pollák Szerénának nagyon hideg volt. Nem nyugtalankodott és nem képződött most már.

Hajh, ilyen későn talán még sohse került haza. Mit fog mondani Pollák Ábrahám? Csak a feszület ne volna már nála. S jaj, odaér az ezüstműves boltja elé Szeréna. S a bolt sötét, lezárt. Pollák Szerénának az ezüst-Krisztussal kell a Szükvárosba sietnie. És olyan szomorú, várakozó, sötét a december este. Szeréna siet, siet s mintha a szegény futna vele Óvárosból. Kipirosult füleiben Barnabás sóhajait hallja. S megérkezik a feszülettel. S csak mikor a küszöbhez ér, akkor jut eszébe, hogy péntek este van. Az ablakon látja gyertyák között Ábrahám meghatott, imádkozó fejét. És ő elkésett, és ő hallgatott Barnabásra. És nála van az ezüst-Krisztus.

Bevigye a feszületet? Éppen ma, amikor szeméi előre rebegnek, hogy Ábrahám nagyon beléjük talál nézni. De mit csináljon. Sikoltani szeretne, ha nem rettegne halálosan. No ezüst Krisztus, hát tégy csodát, ha bajba hoztál. S az ezüst-Krisztus itt, a Szükvárosban, a ghetótóban, ime kedvet kapott a csodatételre.

Egyszerre sűrű eséssel megindult a hó. A decemberi estében a szűz, fehér hó. Pollák Szeréna csak tíz percig várt az ablak alatt. Bent imádkozott nyugodtan nagyapja, a vén béna Ábrahám. Pollák Szeréna lefektette a hóba az ezüst-Krisztust s megjelölte a helyet. Azután bement és ő is imádkozott nagyapjával. És panaszkodott, hogy ma sokáig kellett dolgozni. Péntek este volt s vallásos derű az Ábrahám szivében. Ma este Ábrahám nem gyanakodott. Reggel kikaparta az ezüst-Krisztust a hóból Pollák Szeréna. S elindult, mint rendesen, a kereszties tornyok irányába.

Osztrák pártvezérek a gazdasági kiegyezésről.

A Reichsrath akadékoskodik.

Szocialisták Magyarország önállóságáért

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

A tegnapi nappal egyelőre befejezötek a kiegyezési tárgyalások, még pedig azzal az eredménytelenséggel, amelyről az Aradi Közlöny a tanácskozások ismételt fölfüggesztésekor már beszámolt. Jóllehet félhivatalosan már a kiegyezési szerződés megszövegezéséről adtak hírt, a valóság az, hogy a kiegyezés komplexumának számos és éppen nem másodrangú kérdésében még igen nagyok az ellentétek a két kormány álláspontja között és egyáltalában nem indokolt az a föltevés, hogy most már csak a kiegyezési mű betetőzése, a szerződés megszövegezése következne. Ha ősszel ismételt tanácskozások után sikerülne a két kormánynak meg egyezésre jutni, hátra van még egy hatalmas, akadékoskodó tényezőnek megnyerése a kiegyezés megszavazásának. Ez a tényező az osztrák Reichsrath, amely jelenlegi alakulásában, gazdasági és nemzetiségi ellentéteivel és egységes kormánytöbbség hiányával kétségessé teszi a Magyarországnak legkisebb előnyököt vagy jogos koncessziókat nyújtó szerződés elfogadását.

Ezért rendkívül érdekes a Reichsrath pártvezéreinek a kiegyezés ügyében elfoglalt álláspontja, amelyről több előkelő osztrák politikussal folytatott beszélgetés alapján a P. Ll. az alábbiakat közli:

Ebenhoch Alfréd dr.,

tartományi főnök, a volt német konzervatív párt elnöke.

— Bizom az osztrák kormányban és delegáltjaiban, hogy Ausztriának és az öszszbirodalomnak (?) érdekeit a legerélyesebben meg fogja védeni. Tagadhatatlan, hogy a mi köreinkben súlyos aggályokat táplálnak a kiegyezés és megszavazása ellen. A mi egyesülésünk — t. i. a keresztényszociálista párttal — 96 szavazatot számlál, tehát nagyon is latba esik.

Ellenbogen Vilmos dr.,

a szociáldemokraták egyik vezére.

— Párthatározat tiltja, hogy polgári lapokban nyilatkozatokat tegyünk. De amennyiben kérdése a kiegyezéshez való állásfoglalásunkra vonatkozik, utalok a beszédeinkből már ismert álláspontunkra: Magyarországhoz való viszonyunkat illetőleg politikai különválást és gazdasági közösséget akarunk.

Masaryk Tamás,

cseh realista.

— A nagy gazdasági egységek alakítására irányuló általános tendencia mellett elsősorban politikai szempontból érthető Magyarország törekvése a gazdasági különválásra, de nem zárkozom el ama tény elől, hogy Magyarországnak sok munkaereje van — lásd a kivándorlást, — akiket ipar utján le lehetne kötni. Magyarországot a különválás magas vámokra fogja kényszeríteni, Ausztria pedig lassanként elveszitené egész kivitelét. A vámkülönítéssel együtt járna a bankközösség megszűnése és ezzel Magyarország viszont elveszitené a közvetlen és álcázott — váltó — jelzáloghitelét. A közös bank kettéválasztásának minden esetre meg kellene előznie a vámsorompók föllállítását. Nézetem sze-

rint azonban az osztrák magyar gazdasági közösség megszűnésének még az a jelentős következménye is lenne, hogy fölbomlanék a magyar-horvát közösség is.

Prasek Károly,

cseh agrárius.

— Ha a kiegyezésben az osztrák mezőgazdaság mezőgazdaság érdekeit az ipari érdekeknek fölládoznak, úgy pártunk nem riadna visza semmiféle harctól és semmilyen eszközöktől.

Kaftan János,

ifju cseh.

— Mindkét kormány tisztában van azzal, hogy a tárgyalások kimenetelétől függ az ő hivatalban maradása. Nincs kifogásom a rövid lejáratu kiegyezés ellen, mert mindkét államféltre jobb, ha a vámkülönítés nem túl hosszú határidőre halasztatik.

Egy év előtt.

Történt az Urnak 1906 ik esztendejében, hogy bizonyos Komjáthy Béla és Fényes Sámuel nevű idegenek jövének Aradra, hogy ama kincset, mely nevezeték mandátumnak, megszerzzék. A kincset azonban erősen őrzé Arad városának polgársága, mivel azt saját fiának akarta möringolni. A jövevények tehát erősen küzdének, de mindhiába, mivel a kincset elragadá bizonyos Müller Károly, a városnak fentebb említett fia. Lón tehát sirás és fogaknak csikorgatása a kincskereső leventék részéről és elmenének átkozódva, mondván:

— Ne legyen neked könnyű a mandátum!

Az aradi vendéglősök szikvizgyára

A törvényszék megtagadta a cégjegyzést.

A szifonygyártás miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Az ujonnan alakuló részvénytársaságoknak az idén határozottan kevés szerencsésük van. A törvényszék egymásután utasítja vissza a cégjegyzésért folyamodó vállalatokat, s legutóbb az aradi vendéglősök szikvizgyár részvénytársasága cégjegyzését tagadta meg, mert az alapszabályok ellenére a szikvizgyártáson kívül szifonok készítésével is akart foglalkozni.

Az aradi vendéglősök szikvizgyár részvénytársasága mint alapító, néhány hónappal ezelőtt százezer korona alaptökével egy részvénytársaság alakítására felhívást bocsátott ki. Az ujonnan alakítandó részvénytársaság célja az lett volna, hogy sajtolt alumíniumból szifon fejeket gyári uton előállítson és a szikvizgyártáshoz szükséges kellékeket forgalomba hozzon.

Az alakulás alatt levő részvénytársaság mint alapító cégnek eme felhívása eredményel is járt, amennyiben az egész százezer korona részvénytőkét rövid idő alatt jegyezték. Az új társaság 1907. június 30 án az alakuló

közgyűlését is megtartotta, mely alkalommal Steigerwald Alajos, Huzó István, Löwy Mór, Rossi Pál, Pelegriny Károly és Földesi Lajos igazgatókul megválasztották Az alakuló közgyűlés után az új részvénytársaság cégének bejegyzése miatt az aradi kir. törvényszékhez fordult.

Ez alkalommal igazolta, hogy a százezer korona alaptőke 30%-át az Aradi Ipar és Népbanknál a részvényjegyzők hiánytalanul befizették. A cégbejegyzési kérvényben azt is előterjesztette, hogy az új részvénytársaság Földesi Lajostól egy szabadalmat vásárolt meg 26000 koronáért, amely szabadalom alapján állítják majd gyári uton elő a szikviz üvegek sajtolt alumíniumból való fejeit.

Az aradi kir. törvényszék cégbirósága a mai napon a cégbejegyzést megtagadta. A megtagadás egyik főbb indoka az volt, hogy az alapító aradi vendéglősök szikvizgyár részvénytársaság alapszabályai szerint az alapító cég vállalatának egyedüli tárgyát csak a szikviz előállítás és forgalombahozatala képezheti. Ennélfogva, midőn a részvénytársaság igazgatósága az alapszabályoktól eltérőleg oly vállalat alapítását szándékolja, melyre alapszabályai értelmében jogosítva nincsen, olyan alapszabályellenes cselekedetet követ el, amelyet a bíróság jogi oltalomban nem részesíthetett. A cégbejegyzés megtagadásának különben az alapszabályok több olyan intézkedése is okul szolgált, amelyek határozott ellentétben állottak a kereskedelmi törvény szellemével.

A cégbejegyzés megtagadásának jogi következménye már most az, hogy mivel a társaság a részvényaláírás zárhatárnapjától számított két hónap alatt teljesen megalakultnak nem tekinthető, a részvényaláírók a befizetett 40% részvényvételár összegét visszakövetelhetik.

Visszavont felebbezés.

Mégis kell a Westinghouse-gyár.

Mi lesz a próbauttal?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

A torony alatt ma olyan rendkívüli dolog történt, amely párját ritkítja a közgazgatás történetében. Az eset rendkívülisége meglepő és különböző magyarázatokra adhat okot. Az egyik törvényhatósági bizottsági tag ugyanis kitöröltette a nevét egy felebbezésről, amelyet sajátkezűleg aláírt. A felette érdekes esetről az alábbiakban számolunk be:

Tegnap — mint megirtuk — Somló Armin dr. és Neuman Samu törvényhatósági bizottsági tagok felebbezést nyújtottak be a polgármesteri hivatalhoz. Ebben a felebbezésben tudvalevőleg arra kéri a belügyminisztert, hogy semmisítse meg a törvényhatósági bizottságnak azt a határozatát, amelylyel az Aradon létesítendő Westinghouse-gyár részére szerintük tulajdonságos kedvezményeket szavazott meg.

A felebbezésnek az a lapja, amelyen a felebbezők sajátkezűleg irt aláírásai voltak, különös formájú. Somló Armin dr. neve áll elsőnek, alatta pedig Neuman Samu. A két név között mintegy háromnégy ujnyi távolság van, amiből joggal azt lehet következtetni, hogy ez az üres hely más aláírásoknak tartatott fenn.

Varjassy Lajos polgármester nem tulajdonított ennek semmilyen fontosságot

és a felebbezést az ugyancsak tegnap érkezett másik felebbezéssel együtt ma délelőtt fel akarta terjeszteni a belügyminiszterhez.

Körülbelül fél tíz óra felé váratlan dolog történt. Varjassy polgármestert, aki a fogyasztási adó megváltására összehívott tárgyaláson volt, a telefonhoz szólították. A telefonhoz Neuman Samu hívatta a polgármestert, akit arra kért fel, hogy a felebbezésről törölje ki az ő aláírását. Ő azt hitte ugyanis, többen fogják aláírni a felebbezést, a mai lapokból azonban meggyőződött arról, hogy csak ő és Somló dr. vannak aláírva. Ezért nem kívánja, hogy neve rajta maradjon a felebbezésen.

A polgármester készségesen teljesítette Neuman Samu kívánságát s így a felebbezés csupán Somló dr. aláírásával kerül a belügyminiszter elé.

*

Még egy másik meglepetés is érte ma a várost. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a párisi Westinghouse-cég próbamenetet szándékozik tenni az ország határáról Aradig egy a városnak szállítandó automobil-omnibuszon. Erre a próbamenetre a város szakértőket fog kiküldeni.

Ma azután a párisi cég levelet intézett a tanácshoz és ebben tudatja, hogy a próbamenetet nem a cég, hanem a város költségén rendezik. A tanács úgy határozott, hogy előbb megkérdezi a cégtől, hogy mennyibe kerül a próbamenet s azután előterjesztést tesz a közgyűlésnek.

Hangyacsipések.

(Felelet egy körlevélre.)

Arad, július 27.

Gurahonról a Hangya című fogyasztási szövetkezeti központ: egy nyomtatványát juttatták hozzánk, amelyet bizonyára a megye más községeiben is terjesztenek. Az, aki hozzánk beküldötte, csak annyit jegyzett hozzá:

„Csodálom, hogy ugyanakkor, a midőn a tisztességtelen verseny ellen törvényt akarnak csinálni, ilyen nyomtatványok minden következmény nélkül megjelenhetnek.“

Maga a nyomtatvány így szól:

„Hangya“ a Magyar Gazdaszövetség fogy. és ért. szövetkezete.

*Eltörlés után
tessek tovább adni.*

Teljes Cimed!

Hazánknak legnagyobb és legerősebb fogyasztási szövetkezeti központja a Károlyi Sándor gróf által alapított „Hangya“, melynek kötelékében már jelenleg is több, mint 700 szövetkezet működik. Ezek áruforgalma kitett a múlt évben 7 millió 600 ezer koronát. Szövetkezeteink száma évenként körülbelül 130 al szaporodik. Ennek megfelelőleg növekszik természetesen az áruforgalom is. A fogyasztási szövetkezetek eme rohamos fejlődése a legerősebb bizonyíték azok életrevalósága és szükségessége mellett, mert ezen szövetkezetek — ha nem nyújtanának nagy előnyöket a fogyasztóknak — bizonyára nem is szaporodnának. Országszerte tapasztalt tény, hogy a „Hangya“ szövetkezetek tagjai jobb árut kapnak és olcsóbbat, mint a minőt eddig a falusi szatócsoknál vásároltak. Megbecsülhetetlen nagy erkölcsi előnyük a fogyasztási szövetkezeteknek az, hogy tagjaikat, sok

minden rossznak a kuforrásaitól, a korcsmáktól visszatarthatják, mert a mely szövetkezet birtokában van a korlátolt italmelési engedélynek, tagjait olcsóbb, jobb és egészségesebb italokkal, főként pedig közvetlenül a termelőtől beszerzett, tisztán kezelt jó borral láthatja el.

A szövetkezetek vezetői mindenütt a népkölcsei és anyagi érdekeit szívélyesen hordozó lelkes, jegyző, tanító, birtokos és gazdatiszt urak. Ott, ahol a nép érdekeinek ezen hivatásos gondozói társadalmi téren, tehát a szövetkezeti munkásság mezején is, teljesítik hazafiai kötelességüket, ott a nép megelégedett, anyagi és erkölcsi javakban bővelkedő lesz.

A szövetkezet vezetése sok munkával, gondtal és teherrel nem jár, mert a „Hangya“ központ könnyűvé teszi a vezetést az által, hogy mindenkor ellátja a vezetőket a szükséges tanácsokkal és utbaigazításokkal.

Kérem, legyen szives tudatni, hogy kívánják-e ott a fogyasztási szövetkezet szervezését s küldjünk-e alapszabálytervezetet s aláírási íveket.

A mennyiben pedig fogyasztási szövetkezet ott nem szervezhető, kérem, sziveskedjék tudatni, hogy mi ennek az oka.

Szives válaszát várva s azt megköszönve maradok

tisztelettel

Meskó Pál,

Budapest, VIII., Vas utca 15a.

Mi megmondjuk, Meskó Pál ur. Nem hiszünk ugyanis, hogy Aradmegyében újabb fogyasztási szövetkezetek szervezhetők lesznek. Az az oka, hogy a régi fogyasztási szövetkezeteket ugyanilyen objektív eszközökkel alapították Aradmegyében, mint a minő eszközökkel ez a körlevél dolgozik: a kereskedők becsúrlásával, meggyanúsításával. Alapította ezeket Laehne Hugó, az aradmegyei gazdasági egyesület igazgatója, aki ezzel népszerűlenné tette magát is, meg a gazda-társadalom mozgalmait. Jele volt ennek, hogy Laehne, aki szívós ügyességével másutt képviselői mandátumot szerzett magának, Aradvármegyében a megyebizottsági tagválasztásoknál is megbukott.

Valószínűnek tartjuk, hogy a fogyasztási szövetkezetek legtöbbje csalódást is hozott az alapítókra, — az azonban bizonyos, hogy a „szervezésnek“ ez a módja Aradmegyében teljesen lejárt magát. Maga az aradvármegyei gazdasági egyesület is, igen helyesen, szakított ezzel az irányzattal, s amíg egyéb gazdasági téren kiváló, mind eredményesebb munkásságot folytat, a fogyasztási szövetkezeti ügyet a maga rendes medrében hagyja folyni. A melyik életképes, az megmarad a kereskedők becsúrlása és a mesterséges támogatás nélkül. Ilyen is van a megyében. A melyik veleszületett betegségben szenved, azon ez se segít. S a gazdatestületeknek sokkal jelentősebb, komolyabb céljaik vannak, semhogy az ilyen patvarkodás szítását szükségesnek tartanak.

A jegyző, tanító, lelkész urak se nagyon szívesen állanak be a szövetkezetek vezetői közé. Különösen azok nem, akiknek mellékcéljai nincsenek. Hiszen ahol a fogyasztási szövetkezetnek vesztesége van, ez a vezetők társadalmi állását, tekintélyét rontja. És erre is van eset. A közelmúltban egy aradmegyei fogyasztási szövetkezet négyezer korona veszteséget volt kénytelen kimutatni. Hogy melyik, a Hangya központja könnyen megtudhatja.

Az ilyen körleveleknek csak ott lehet hatása, ahol a benne levők először hangzanak el. Aradmegyében már elkoptak, s most már a köznépből is van annyi tapasztalat, hogy a frázisok mögé lát. A lelkész, jegyző, tanító és birtokos urak pedig a hazafias kötelességet

sokkal szebben tudják gyakorolni, mintnogy szatócsot ócsároljanak és szövetkezeti kocsmát alapítsanak — a Hangya érdekében.

Nagyot kellene csalódnunk, ha ezzel a szép körrel vélel Aradmegyében életrevaló szövetkezetet lehetne csinálni. Ha más eszközökkel, a szolid konkurrencia elveinek betartásával próbálnák, talán sikerülne; hiszen a fogyasztási szövetkezetek eszméje nem jogosulatlan. De ezeket a jelszavakat és fegyvereket itt még Laehne Hugótól hallották, amikor azokat a fogyasztási szövetkezeteket alapította, amelyekben olyan nagyon csalódtak, s a melyek olyan nagy ellenszenvet vontak a szervezői köré.

Hát ez az oka, Meskó ur.

Robotos.

Hát maga is zsidó?

— A horvát bojkotthoz. —

A vasuton utazó adomák közül való.

A gyorsvonat második osztályában ül egy mármarosai zsidó: szemközt vele egy uri módon öltözött idegen. A zsidó igen kényelmetlenül érezte magát. Szerette volna levetni a csizmáit s a lábait végignyújtani a bőrdívánon, de az idegen ur jelenléte fészélyezte. Nem tette.

Egyszer csak villámlik. Az idegen ur elmondja az áldást, amelyet az izraeliták a villámlásra szoktak mondani. A mármarosai erre fölvidul:

— Hát maga zsidó? — és azzal lekapja csizmáját s a lábát végignyújtja a dívánon, egészen az idegen ur orra alá.

A koalíció egy kissé megszeppenve nézte a horvátokat, a mióta azok forradalmat csináltak. Egyszer csak jön a legújabb hír: a horvátok a magyar iparcikkek bojkotijával akarják folytatni a nemzeti küzdelmet.

— Hát maguk is csak tulipánosok? — mondta a koalíció. És azóta nem tart a horvát forradalomtól.

A román trónörökös nagyszebeni látogatása.

Érdekes epizódok.

A lemagázott Gaudernak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Már tegnapelőtt megemlékeztünk róla, hogy Ferdinánd román trónörökös nejével, Mária hercegnővel és nagyobbik fiával, Károly herceggel tegnapelőtt délután automobilon meglátogatta Nagyszeben városát. A trónörökös, aki inkognitóban tette meg a látogatást, a személyéhez tartozó személyzetten kívül Bratianu belügyminiszter és neje kísérték. A társaság déltájrt érkezett meg négy automobilon s egy óra tájt a Római császárhoz címzett fogadóba ment ebédelni. Itt, ebéd közben tisztelgett a magas vendégek előtt Gaudernak József tábornok, a nagyszebeni 12-ik hadtest parancsnoka, akinek tudomására jutván, hogy a trónörökös a városban van: rögtön díszbe öltözött és a fogadóba hajtattott.

Ebéd után, így jelentették akkor a lapok, Gaudernak József tábornok, hadtestparancsnok kalauzolásával a vendégek csapatja gyalog bejárta a várost. Néhány üzletben vásároltak is. A vendégek délután négy órakor újra automobíliba ültek és elutaztak. Jövet a vöröstoronyi szoroson folytatták utjukat, visszafelé más uton mentek. Nemrégén a kis Károly herceget Szinajából Brassóba vitte Károly király, most meg a szülei Nagyszebenben mutatták meg neki. A kis herceg nagyon érdeklődik Magyarországi iránt.

A kis herceg érdeklődésén kívül, — amint azt mindenki konstatahatja, — a látogatásnak kissé politikai íze is volt. Igen furcsa és csakis a rejtett politikai célzattal indokolható az, hogy a román trónörökös éppen azt a két várost mutatta be a „kis hercegnek“, amelyben a románság a legjobban dominál. Igen jól tenné — a magyar kormány, ha ezeket a gyanús célzatu látogatásokat figyelemmel kísérné.

A kirándulás elvitázhatatlan politikai jellegét az aradi *Tribuna* szükségesnek tartotta még azzal is kísérni, hogy a magas látogatókkal megtekintette az *Associatiune* muzeumát, ezt a teljesen román intézményt. Ez a híradás azonban nem felel meg a valóságnak, valamint az sem, hogy a trónörökös Gaudernak tábornok kalauzolta volna.

Egy aradi uriember, aki tegnapelőtt éppen Nagyszebenben időzött, érdekes epizódokat beszélt el az *Aradi Közlöny* tudósítója előtt a látogatás epizódjaiból.

— A trónörökösével szomszédos asztalnál ebédelt a *Római császár* ban, — mondotta, — s nem is sejtettem, hogy a szomszédasztalánál Románia trónjának várományosa ül. Egyszerre megjelent azonban a teremben Gaudernak József tábornok, teljes díszben. Egyenesen a trónörökös asztalához sietett s miután tisztelgett, a fenséges ur mellett foglalt helyet. Ekkor történt az első érdekes eset. A trónörökös kíséretében levő egyik ur, aki a fizetési ügyeket intézte — amint később tudtam meg, ezredesi rangban lévő katonatiszt, — így szólította meg Gaudernakot:

— Ja ich Kenne schon Sie! Sie waren das vorige Jahr in Sinnaya! (Igen, én már ismerem önt! Maga tavaly Sinayában volt!)

A lemagázott excellenciás ur nyelt egyet és hallgatott. Kisvártatva a szomszéd asztalnál ülő román urak közül az egyik, — egy 25-26 éves fiatal ember, — felkelt és minden invitálás nélkül odalépve a trónörökös asztalához, bemutatkozott a fenséges urnak, aki kezét fogott vele. Később megtudtam, hogy a fiatal ember román *hirlapíró*, akit csinos versei révén Romániában is ismernek.

Ez az eset később megismétlődött. Egy vidéki román esperes, akinek lábán mellesleg csizma volt, szintén odatelepedett a trónörökös asztalához és barátságosan csevegni kezdett vele. Az ebédnek fél kezőkor volt vége. A trónörökös ebéd után minden tábornoki kalauzolás nélkül végigsétált a főúton s azután az egész társaság automobilra ült s eltávozott.

SPORT.

+ **Foxterrier és műkotorákverseny Ujaradon.** A Délvidéki Kynológusok és Ebkedvelők egyesülete 1907. évi augusztus hó 20-án Ujaradon a Martini-féle ház nagy udvarán foxterrier és tacska műkotorák-versenyt rendez. **A kiállítás igazgatója:** Diszelnök: *Gutzjahr* Mihály nagybirtokos. Elnök: *Szabó* Zoltán, huszár alezredes. Ügyvivő igazgató: *S. Kovách* Sándor, kennel tulajdonos. Titkár: ifj. *Fényes* Dezső. Főpénztáros: *Schnitzer* J. kereskedő. **Kendőzés:** *Bechnitz* Sándor, *Bolyos* Alajos, *Borcs* József, *Binder* Rezső, *Blaskovich* István, *Bacsilla* Lajos, *Dolga* Demeter, *Eisele* Ferenc, dr. *Herman* János, *Kovácsics* Dezső, *Kleer* Ferenc, *Kremayer* J., dr. *Jegessy* Károly, *Leitner* Kálmán, *Medgyaszay* Sándor, *Mikosevits* Iván, *Milosevics* György, *Nikola* Adám, *Odry* Zoltán, *Ortutay* Béla, *Ory* Aladár, *Pozner* Félix, *Reicher* László, *Reizenberger* József, *Simó* Károly, *Szathmáry* Béla, *Ternajgó* Lajos, *Tilger* Nándor, dr. *Vass* Andor, *Vásárhelyi* A. **Jury:** Versenybíró: *S. Kovách* Sándor (Ujarad). Kotorákversenyintéző: *Blaskovich* István (Arad). Versenybírói jegyző: *Vásárhelyi* Ambrus (Kisszentmiklós.)

Bánffy pártot alakít.

Válasz az Aradi Közlönynek.

„Már legközelebb!“

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 27.

A politika legutóbbi eseményei folytán az egész ország közvéleményében mindinkább kialakult az a hit, hogy a koalíció uralomra jutása óta nélkülözött nemzeti irányzatu ellenzéknek már a közel jövőben meg kell alakulnia. Megkövetelik ezt a nemzet és a parlamentarizmus legelőkelőbb érdekei s megköveteli maga a sokat hangoztatott államrezon is.

Hogy ennek az ellenzéknek ki legyen a vezére, afelől elágaznak a vélemények. Három nevet emlegetnek: a *Barabás* Bélaét, az *Eötvös* Károlyét és a *Bánffy* Dezső báróét. Barabás csak nemrégiben nyilatkozott e tárgyban az *Aradi Közlöny* hasábjain, kifejtve, hogy ősszel követelni fogja a kormánytól ígéreteinek beváltását. A magyar politika másik két oszlopos férfija azonban eddig nem tett lényegesebb kijelentéseket.

Az országos közhangulatból s a három vezérférfi mellett megnyilatkozó spontán rokonszenvből folyólag az *Aradi Közlöny* több ízben vezető helyen irt a helyzet jövő alakulásáról s a sorok közt több ízben említette Bánffy Dezső bárót. Július 14-én *Ellenzékbe!* című vezércikkünkben beszéltünk Bánffyról, mint a jövő emberéről, július 17-én pedig *Meghívó Bánffy Dezső báró orsz. képviselő urnak* című cikkünkben aposztrofáltuk őt, mint az éber politikai lelkiismeretnek manap ritka képviselőjét.

E cikkeink folytán a mai postával Bánffy Dezső báró közvetlen környezetéből, a hozzá legközelebb álló és terveivel mindenben ismerős forrásból, szóval olyan férfitől kapjuk az alábbi szenzációs és nagyjelentőségű sorokat, aki Bánffy Dezső barónak politikai gondolkozását, intencióit és szándékait teljes részletességgel ismeri.

A feltűnést kelteni hivatott sorok a következők:

Az *Aradi Közlöny* többször is, legutóbb július 17-iki számában, azzal a nyílt fölhívással fordult Bánffy Dezső báróhoz, hogy lépjen ki a passzív ellenzékiségnek abból az előkelő, hallgató nyugalomból, amelybe a koalíció kormányrajutása óta visszavonult, álljon szembe nyíltan a kormányval és a koalícióval és egyesítse maga körül mindazokat, akik egyre elégedetlenül nézik a kormánynak és a koalíciónak meddő uralkodását. Bánffy Dezső bárónak tudomása van erről a fölhívásról, amely szavakat adott a józanodó ország már-már alig türtöztethető vágyának, hogy egy erőteljes parlamenti ellenzék álljon végre talpra a kormány megalkuvó és haszontalan politikájával szemben. Bánffy Dezső báró tiszta tudatában is van annak, hogy a politikai helyzet nem maradhat sokáig ezen a zátonyon, amelyen megfeneklett. Tény, hogy a függetlenségi párt, amely programjába vette és ma is ott őrizi a népjogoknak

az ő frazeológiájában mitsem jelentő jelszavait: az uralma érdekében merőben meddő, megalkuvó, sőt káros és az országra igen veszedelmes politikát folytat. Igaz az is, hogy a függetlenségi párt nemcsak, hogy maga nem valósítja meg programjának ama pontjait, melyeknek varázsa megszerezte neki az ország többségének bizalmát, hanem azon a címen, hogy az általános választójog, az önálló vámterület, bankönállóság, stb. az ő programjában is benne van: hazaáruló aknamunkának bélyegez minden komoly törekvést is, amely az országra annyira fontos és sürgős reformok kivívása érdekében mutatkozott íme: amióta a koalíció kormányra jutott, az általános, titkos, községenként való választójogról a kormány részéről csakis az ország ez osztatlan kívánságának negációja nyilatkozik meg. Az önálló vámterületről és a magyar jegybankról az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások során soha szó sem volt. A kormány semmi komoly törekvést sem árult el, amely arra irányult volna, hogy az országnak e törvényben gyökeredző jogai érvényesítenek. Komoly szociális reformokról szó sincs. Az annyiszor megígért progresszív adózást a földbirtokra nézve *Wekerle* nyíltan megtagadta. Horvátországgal szemben ez a kormány alaposan elmérgesítette a helyzetet és a nemzetiségekkel való békés együttműködés érdekében sem tett semmit — ellenkezőleg: oktalan nemzetiségi politikájával még jobban fölidézte a nemzetiségek haragját. Mindabban, amit a koalíció és a kormány ötnegyedéves uralma alatt tett, vajmi kevés van, ami bármily csekély hasznára is válnék az országnak. Olyan cselekedet azonban, ami az országnak kárt okoz, fölös számmal is akad a koalíció kormányzásának történetében.

Bánffy Dezső báró csöndes rezignációval nézte idáig a politikai helyzet alakulásait. De ne higgye senki, hogy még sokáig néma szemlélője akar maradni azoknak a dolgoknak, amelyek az országot méltán kiábrándítják. Akik reménykedő várakozással Bánffy Dezső báró felé fordulnak: *nem fognak csalódni*. Ugy lehet, *nincs is messze az a idő*, amikor ki kell törnie annak a vulkán erupciónak, amely az országban minden becsületes politikus lelkébe lappang. A koalíció és a kormány már röben opportunisták és mindennel me

alkuvó, sőt sokat elalkudó politikájának gátat kell vetni. A kijátszott népjogoknak komoly, önzetlen és becsületes szószólókra van szükségük. Szomorú lenne, ha nem akadnának ebben az országban elszánt és mindennel számolni — ha kell: leszámolni is tudó politikusok, akik pártjára ne keljenek az elárvult népjogoknak és diadalra ne juttassák a nép igazát.

Nem a 67 és 48 letarolt mezőin kell folytania az új küzdelemnek. *Gazdasági alapra épített, a népjogokon nyugró, új politikának kell a koalíció elavult és tartalmatlanná vált jelszavaival szembeállania.* A meddő közjogi viták helyébe az élet reális javaiért folyó küzdelemnek kell lépnie. Lehetetlen, hogy amidőn egész Európán végigsuhint a fölvilágosodott új szellem vihara: éppen csak Magyarország maradjon meg a terméketlen közjogi harcok és a modern evolúciónak fittyet hányó nemzeti viszálykodások bomladozó tanyájának.

Új politikát kell inaugurálnia Magyarországon is a fölvilágosodás ébredő szellemének. *Bánffy Dezső* báró igen jól tudja, hogy ezt a politikát óhajtja, várja az ország. *Nem is lehetetlen, hogy most, vagy legközelebb, de mindenesetre az alkalmas pillanatban, őt is az aktív ellenzéki küzdelembe szólítja soha nem szunyadó politikai lelkiismerete.* Vissza nem riad a küzdelemtől és tünyságból sem szokott hallgatásba burkolódnia. Most, ha látszólag néma rezignációval is, de azért egyre növekvő nyugtalansággal nézi az eseményeket, ám úgy lehet, hogy az ő igazi hazafiassága és államférfiúi előrelátása döntő cselekedetekre fogja serkenteni és elére állítja annak az egyedül helyes és elfogadható politikának, amely a népjogokat írja zászlajára.

A leányszöktető színész.

Bigámia — szélhámosságból.

Az ál-feleség hamvai.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, július 27.

Pár hónappal ezelőt hírt adtunk róla, hogy egy *Salgó* Miksa nevű színész a budapesti Angol kisasszonyok zárdájából megszöktette *Schneider* Margit 13 éves leányt, aki egy Amerikában meghalt magyar urinőnek, özv. dr. *Schneider* Kornélnénak, szül. *Bartl* Etelnek a leánya volt. A szöktetés annak idején nagy föltűnést keltett és a gyámhatóság el is vette *Salgótól* a leányt, akit azonban a színész mostoha gyermekének vállott, mert Amerikában — állítólag — házasságot kötött dr. *Schneider* nével. A rokonok azóta mindenfelé nyomoztattak az ügyben s most kitűnt, hogy *Salgó* nagystíliú szélhámós, aki elcsábította az özvegyet, de feleségül nem vette, mivel ezt nem is tehette, mert *törvényes hitvese van.* A rendőrség letartóztatta a színészt, aki már büntetve is volt egy nagyobb család

miatt. A rendkívül érdekes és változatos részletekben bővelkedő történet a következő:

(A direktor ur csábit.)

1904. év október 14 én a bácsmezei *Cservenka* községben mint színigazgató működött társulatával *Lebovits* László Miksa, színésznévén *Salgó* Miksa. A községben lakott *Schneider* Kornél dr. orvos, aki feleségével gyakran eljárt a színházba és megismerkedtek a színésszel. Az orvos 1904. október 19 én váratlanul elhunyt és felesége, aki a Bácskának legszebb asszonya hírében állott, egyedül maradt *Margit* nevű leánykájával. Az elhunyt orvos után 24.000 korona örökség maradt, ezenkívül 10.000 korona biztosítási díjat is fizettek az özvegynek.

Salgó ellátogatott az orvosnéhez, aki vigasztalhatatlan volt férje halála miatt s szívesen szórakozott a színésszel, hogy bánatát ideig-óráig feledje. A fiatal vér azonban nem tagadta meg magát és a fáma csakhamar arról suttogott, hogy az özvegy benső barátságban van *Salgó*val. A hír igaznak bizonyult, mert a szép asszony csakugyan halálosan szerelmes lett a színészbe. Elvesztette minden önuralmát s akaraterejét és teliesen a csábító ember befolyása alatt állott. *Salgó* ezt az állapotot arra használta ki, hogy rábeszélte az özvegyet, hogy adjon el mindent s a pénzzel *menjenek ki Amerikába*, ahol zavartalanul élhetnek majd szelmeiknek.

(New-Yorkban.)

És *Schneider* né hallgatott a színészre. Pénzzé tett mindent és tetemes összeggel indultak ki az újvilágba, ahol *Newyorkban* telepedtek le. Magukkal vitték természetesen a kis *Margit*ot is, akivel elhittették, hogy *Salgó* az atyja neki. A szerelmes pár *Newyorkban* egy ugynevezett *Berding Hause*-t nyitott, hogy ne kelljen a készpénzt elköltöniök. A panzió váratlanul fényesen bevált s még szereztek is szépen a meglevő vagyonukhoz. A boldog és ideális életet azonban szomorú esemény zavarta meg. *Schneider* né megbetegedett s egy *newyorki* kórházban, ahol megoperálták, — meghalt.

(Az örökség megszerzése.)

A kis *Margit* árván maradt *Salgó*val. Ez pedig, amint az özvegyet eltemették, hozzálátott az örökség megkaparításához. A *newyorki* hagyatéki bíróság előtt megesküdött, hogy *Schneider* né, szül. *Bartl* Etel törvényes hitvese volt, akivel Magyarországon, Szegeden kötötték meg a házasságot; okmányai elvesztek, de a kis leány bebizonyíthatja, hogy ő apja. *Margit* csakugyan bizonyította, hogy *Salgó* az atyja s a hagyatéki bíróság kiadta a nagy örökséget.

Érdekes, hogy az elhunyt szép asszony holttestét elégették a krematóriumban, mert mint *Salgó* mondotta, a felesége úgy kívánta azt halála előtt. *Salgó* meg is kapta *Schneider* hamvait egy leólmozott fekete szélű szelencében, amelyen a következő felirat áll:

Limited Newyork Krematórium
4156.

Salgó, miután az örökséget magához vette Amerikában, a kis *Margittal* együtt visszatért Európába, majd Trieszten át Magyarországra, Budapestre jött s itt vett fel állandó lakást.

(A rokonok dolgoznak.)

Időközben a bácsmezei árvaszék a rokonok kérésére dr. *Lanczkor* Bélát nevezte ki gyámmá *Margit*hoz, akit előbb a *Jópásztor*, majd pedig az *Angolkisasszony* zárdában helyezték el. Ekkor történt, hogy *Salgó* a leánykát, aki most 13 éves volt, megszöktette, amelyről az összes lapok hírt adtak.

A családtagok, amióta tudomásukra jutott, hogy *Schneider* né meghalt, nem nyugodtak és kutattak az örökség után. Így tudták meg, hogy *Salgó* (*Lebovits*) Miksa a *newyorki* hagyatéki bíróságtól megkapta az örökséget. A rokonok erre jelentést tettek a bácsmezei árvaszéknél, amely mint gyám bíróság a konzulátus és a külügyminiszterium útján érintkezésbe lépett a *newyorki* hagyatéki bírósággal, amely hivatalos értesítésben beszámolt arról, hogy *Salgó* milyen körülmények között csalta ki az örökséget.

(A letartóztatás.)

A bácsmezei árvaszék ezután följelentést tett a pestvidéki ügyészségnél *Salgó* ellen *hamis eskü és család miatt*, mert mint kitudódott, a színésznek *törvényes hitvese van* s így nem is vehette feleségül *Schneider* né. Az ügyészség a följelentésre megkereste a rendőrséget, hogy tartóztassa le a szélhámóst, aki Budapestén a *Baross*-utca 6. számú házban lakott. A vizsgáló bíró pedig házkutatást tartott a lakáson, ahol azonban nem találták meg *Salgót*. A rendőrségen *Eperjessy* Károly fogalmazó kapta kezébe az ügyet és haladéktalanul intézkedett, hogy a szélhámóst felkutassák. Kinyomozták, hogy *Salgó* egy színész társaságában elutazott a fővárosból *Marosludasra* és ott tölti a nyarat. *Cibor* Ferenc rendőrfogalmazó azonnal kiutazott *Marosludasra*, ahol csellel a szolgabírósághoz csalták *Salgót*. Azt mondták neki, hogy egy színész barátja keresi. A színész el is ment a hivatalba, ahol letartóztatták. Elvették amerikai sárga bőröndjét is és átkutatták. Megtalálták a kofferban a *Schneider* né porait tartalmazó szelencét, amelyen egyik oldalon

Etel — Salgó.

fölirat volt a krematórium feliratán kívül. Találtak egy 14.000 koronáról szóló takarékkönyvet, amelyet a Pesti Magyar Kereskedelmi bank állított ki. A pénzt ez év február 29-én helyezte el *Salgó* a bankban s azt vallotta, hogy ez az ő szerzeménye. Több tétel azonban azt bizonyította, hogy *Salgó* folyton kiszedegetett az összegből, keresete nem volt s a készpénzből élt.

A szélhámóst felhozták Budapestre. Kihallgatása alkalmával sirt, könyörgött, hogy legalább a szelencét ne vegyék el tőle, mert *Schneider* né meghagyta, hogy azt mindig, éjjelnappal magánál tartsa. A szélhámóst lefotografálták azután letartóztatták.

MULATSÁGOK.

— A Máv. dalegylet hangversenye. A Máv. dalegylet augusztus hó 3 án este a *Kovács és Novotny* féle ujonnan átalakított kerthelyiségben *Szilágyi* Gyula karmester vezetése alatt *dalestélyt* tart. Tagok a belépésért nem fizetnek; idegeneknek a belépti díj személyenként 60 fillér.

(=) A magyarvárosi asztaltársaság folyó évi augusztus hó 7-én megtartandó táncestélyére nagyban folynak az előkészületek s a jegyek nagy kelendőségéből ítélve már most biztosra vehető, hogy az estély teljes erkölcsi és anyagi sikerrel fog járni. Előre látható tehát, hogy a *Kossuth*-szoboralap ennek a minden ízében hazafias asztaltársaságnak a révén nagyobb összeggel fog gyarapodni. A meghívókat e héten már kibocsájtották s a rendező bizottság kéri azokat, akik a névjegyzék hiányos volta miatt, vagy tévedésből meghívót eddig nem kaptak volna, forduljanak *Huzó* István elnökhöz, esetleg *Nyegre* Vince vendéglős pénztárnokhoz.

Egy év után.

Multanak az idők és egy esztendőnek elmulásával megfogant az irigy kincskeresők átka. Megsokasodának ugyanis Müller Károly ügyei és hordárok cipelték utána ama papirosokat, amelyekre felválnak írva az elintézendő ügyek. Es kárörvendve nevetének a hajdani kincskeresők, mondván:

— Ugye nehéz a bizalom?
Es Müller Károly felelé:
— Nehéz, de elbirom!

A dánosi inkvizíció

Kegyetlen vallatás.

A gyilkosok Budapesten.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 27.

A dabasi csárdás gyilkosainak keresésében a nyomozó csendőrök oly tulzásokra ragadtatták magukat, hogy nem lehet szó nélkül hagyni. Az elfogott cigányokkal kegyetlenkednek és valóságos középkori eszközöket használnak, hogy vallomásra bírják őket.

Most újabb részletek érkeznek arról, hogy „nyomoznak” Magyarországon a csendőrök.

(„Valljatok, gazemberek!”)

Tudvalevőleg a dánosi iskolába szállásolták el az elfogott cigányokat. Csupasza, kopár falak, a földön meszes vedrek, építő bakok és ezek közt a fogoly férfiak és nők s köztük csendőrök. Egy kisebb szobában két összeláncolt férfi kuporog a földön. Mellettük a csendőr.

— Valljatok, gazemberek, — rivalt rájuk a csendőr, — mert holnapra ugyis lenyuzom a bőrötöket.

A tönkrevert férfi fölemeli össze-visszavert arcát és véres szeméit és szószerint ezt mondja:

— Nem bánom én, ha a testemmel akármit tesznek is, a lelkemmel csak nem tehetnek semmit.

A másik cigány teljesen össze-vissza van verve. Alig van ép rész a testén. A csendőr hozzája fordul:

— Te kutya, azt mondják, hogy én megütöttelek. Igaz ez?

A cigány nem válaszol.

— Beszélj! — ordít a zsandár — mert mindjárt ketté hasítom a koponyádat!

Es, hogy nem tréfál, ennek jeléül fölemeli a kezében lévő furkósbotot, hogy lesújtson vele. A halálra gyötört ember megmozdul és halkán rebegi:

— Nem, nem csendőr ur, nem tetszett engem bántani.

— Egy ujjal se nyultam hozzád?

— Egy ujjal se!

A csendőr leereszti a botot és diadalmasan néz széjjel.

A koronatanu egy tizenöt esztendősig tartó cigány-leány: a Lina. Ez vallotta meg, hogy az ő bandája végzett a csárdással. Mig a többi cigányt éhezetik, addig Linát minden jóval tartják. Adnak neki aludtjeget, vajaskenyeret, pogácsát. De hiába, mert Lina mikor nem látja a csendőröket, sikoltozva kiabálja:

— Hazudtam a csendőröknek! Nem igaz abból egy szó se. Nem tudok semmit! Ártatlanok vagyunk!

— A bíróság előtt hogy fogsz vallani? — kérdik tőle.

A leány erre azt válaszolta:

— Ha nem lesznek ott csendőrök, azt fogom mondani, hogy ártatlanok vagyunk, én nem tudok semmit!

Az utolsó szavakat meghallotta egy csendőr és így kommentálta:

— Csak bízzák azt reám! Ugy fog ez vallani, mint a karikacsapás!

(Mit mondanak a törvénytörőkre?)

A pestvidéki törvénytörőkre nagyon elítélik a csendőrök vallatási módszerét. A kinzással kicsikart vallomás a törvény szerint teljesen érvénytelen, már pedig a monori csendőrség ezer ember jelenlétében, valóságos ázsiai kegyetlenséggel kizsákmányozta a gyanúba fogott cigányokat. A helyszínén künt járt újságírók konstataciókat, hogy ütötték és pofozták az elfogottakat.

A perrendtartás tiltja, hogy a nyomozó hatóság a gyansítottakat kinzással, ravaszsággal, ígéretekkel vagy fenyegetéssel bírja vallomástételre. A büntető perrendtartás ezenkívül az így kicsikart vallomást nemcsak hogy semmiesnek, érvénytelennek tekintti, de a büntető törvénykönyvnek a hivatali büntetésekre vonatkozó szakaszaiban, azt a nyomozó közeget, aki kinzással csikar ki vallomást, szigorúan meg is bünteti.

Igaz, hogy a világ legrosszabb és legkörnyezetbartabb vádlottja a cigány. Egy tucat nevet használ állandóan. Minden törvénytörő más-más név alatt itéli el őket. Zseniálisan hazudnak s ember legyen az a csendőr a talpán, aki szép és szelíd eszközökkel rájuk tudja bizonyítani a bünt. De föllázad minden jobb érzés az emberben, amikor látja, hogy esetleg száz ártatlan embert is halálra kizsákmányoznak, csak azért, hogy előkerüljön egy vagy két igazi bűnös.

A helyszínén künt van most Aczél Nándor vizsgálóbíró és Pólik alügyész. Ezeknek kötelessége megtiltani a csendőröknek azt a brutális vandalizmust, amely megdöbbentő színben kompromittálhatja a magyar igazságszolgáltatást. Így csak az inkvizíció rablólovagja vallattak a középkorban.

(A gyilkosok.)

Az Alsó-Dabason folytatott vizsgálat tegnap elért oda, hogy az összefogdosott cigányokat holnap reggelre felhozzák Budapestre.

Kétségtelen most már, hogy a gyóni és dánosi rablógyilkosság tettesei közül a legtöbben a csendőrség kezében vannak. Hogy még valamennyi nincsen, az azért valószínű, mert a

vacsi-pusztai rablógyilkosság elkövetése után a rablógyilkosságot elkövetett banda elszéledt és a hányan voltak, annyi bandába olvadtak be. A vizsgálatot vezető csendőrök szerint ez az oka annak, hogy mindenütt találunk bűnjeleket.

A pótharaszti erdőben tegnap ismét fogtak el egy cigánybandát és ennek tagjait ma kísérték át Alsódabasra, ahol ma ismét megkezdődtek a kihallgatások és szembesítések. Hogy kik vannak ebben a bandában, mit találtak náluk, az még egyelőre titok.

Tegnap jelentették a monori csendőrség vezetőjének, Füredinek, hogy a Monor határában levő pótharaszti erdőben egy cigánykaravánt láttak. Füredi egyedül levén a csendőrsőn, a cigányok elfogatására nem mehetett ki, hanem táviratilag értesítette az albertirsai csendőrséget, ahonnan a cigányok elfogatására azonnal küldtek ki embereket. A csendőrök az erdőben érték a cigányokat, akik vad futásban menekültek és az erdőcsősz üresen álló viskójában zárkóztak el. A csendőröknek valósággal ostrom alá kellett venni a viskót, a cigányok csak kölcsönös lövöldözés után adták meg magukat. Megvasalva kísérték át valamennyit Albertirsára, ahonnan ma délelőtt Alsódabasra vitték.

(Fegyelmi a csendőrök ellen.)

Simonyi alsódabasi csendőrmester ma Kecskemétre táviratozott és hírül adta, hogy a letartóztatott cigányok legújabb vallomása szerint a dánosi és gyóni gyilkosok közül még többen rejtőznek a kecskeméti erdőben. A kecskeméti csendőrség erre azonnal razziához látott az erdőben.

Több lap azt írta, hogy a nyomozó csendőrök ütötték, verték a cigányokat és mindenféle kinzással alkalmazták a vallatások során. A budapesti csendőrkerületi parancsnokból az egyik századost, egy főhadnagyot és egy tiszteljeset küldött ki Albertirsára azzal a feladattal, hogy személyes tapasztalatok alapján győződjenek meg, vajjon tényleg brutálisan jártak-e el a cigányokkal szemben? Ez esetben megindítják ellenük a fegyelmi vizsgálatot.

(Rendőrök az újságírók ellen.)

A cigányokat ma éjjel 11 órakor Dánosról a fővárosba hozták erős csendőri fedezet mellett. A pályaudvaron óriási tömeg várakozott, amely fenyegető magatartást tanúsított. A rendőrség nagy tömegben vonult ki a pályaudvarra. Összeütközésre a tömeg és a rendőrség között nem került a sor. A cigányokat a pestvidéki törvénytörő fogházába kísérték.

A budapesti rendőrség és a hírlapírók közötti rossz viszony, amely az utóbbi hetekben mindinkább kiéleződött, ma este kinos botrányhoz vezetett. A cigányok megérkezésekor a pályaudvaron az újságírók összetűztek a rendőrökkel, akik a leggaládabb módon bántak a kötelességteljesítés végett megjelent hírlapírókkal. Annak ellenére, hogy mindeniküknél igazolvány volt, amely följogosítja őket a mindenüvé való belépésre, a rendőrök megtagadták a bebocsátást, dacára annak, hogy 800 embert bebocsátottak a pályaudvarra. Amikor a hírlapírók igazolványukra hivatkoztak, a rendőrök a tömeg közé lökték őket.

Különösen föltűnő volt, hogy a rendőrök éppen azzal a két hírlapíróval bántak a legbrutálisabban, akiknek multkor egy éretlen rendőrségédfogalmazóval afférjuk volt. Ezt a két újságíró, Pók Elemért és Garvai Andort amikor újból be akartak menni a pályaudvarra, gallérjuknál ragadták meg a mihasznák, s amikor a hírlapírók védekeztek, a rendőrök összeverekedtek velük. Az egyik rendőr letépte Garvai kezén levő sebéről a kötést, úgy hogy

nyomban megeredt a sebből a vér és elöntötte a hírlapíró. Azután megragadták a két újságíró és a rendőrfelügyelő elé vitték őket, aki azonban kijelentette, hogy semmiféle panaszt nem vesz át.

A budapesti újságírók még ma éjjel gyűlést tartanak, hogy megbeszéljék a rendőrök brutálításával szemben követendő eljárást.

Gyilkosság a színházban

Mariházy rémítette.

A felbujtó Szendrey.

Arad, július 27.

A tegnapi nap folyamán rémes esemény folyt le a legnagyobb csendben a színház körül. Akármilyen kis betűvel vannak is nyomtatva ezek a sorok, mégis a legteljesebb komolysággal kell konstátálnunk, hogy a színházban tegnap *Mariházy Miklós Szendrey* Mihály felbujtására *meggyilkolt egy szobalányt*. Kiküldött tudósítónk, akit a rejtélyes eset kiderítésével megbízunk, a következőket jelenti a gyilkosság körülményeiről.

Laci, a színház közismert szolgája, akinek megdöbbentő diszkreációjáról egy volt karhölgy éppen most ír egy hat kötetes történelmi művet, tegnap reggel levelet kapott Szendrey Mihálytól, hogy vigye azt el *Mariházy* Miklósnak. Miután a levél nem volt borítékba téve, Laci, mint feltétlenül diszkrekrét ember, beletekintett a dult sorokba. Elolvasta őket és a következő pillanatban úgy érezte, hogy hajszálainak égnek kellene meredniök. A hajszálak azonban nem teheték ezt, mert előző nap borbélyi beavatkozás folytán elhagyták a Laci fejét. E levélben ugyanis ez állott:

Tapintattal gyilkold le a szobalányt, de Titokban.

Miska.

Laci a levél elolvasása után megesküdtött önmagának, hogy ő nem olvasott semmit és ezek után nyugodtan kézbesítette a levelet. *Mariházy* rögtön válaszolt is reá s a választ boríték nélkül a Laci kezébe nyomta. A válasz így hangzott:

Már megöltem, sőt el is temettem.

Miklós.

A második levél elolvasása után Laci keblében súlyos harcot vívott a lelkiismeret és a diszkreáció. A lelkiismeret azt diktálta neki, hogy menjen a rendőrségre és jelentse fel a bűntettet. A diszkreáció ezzel szemben azt sugta a fülébe, hogy hallgasson, mert különben elcsapják a színháztól. Rövid, de velős lelkitusa után Laci az utóbbi tanácsot fogadta meg. Kézbesítette a választ is és elment a nyári színház háta mögé egy kis délelőtti üdítő álm céljából. A fentemlített álm azonban nem jelentkezett. Laciiban valóságos artézikutót furt már a lelkiismeret-furdalás, amikor hirtelen felpattant és egy ötlettől megkapva, az egyik kóristához rohant.

— Kérem, — kérdezte izgatottan — nagy tévél írják azt, hogy titok?

— Az a kérdés, hogy nagy titokról van-e szó, vagy kicsiről? — felelte a kórista.

— Laci a szakszerű válasz után úgy érezte, hogy lelkiismereti bántalmak megújulnak. Maga előtt látta a vérben fetrengő szobalányt, a beretváoles kést villogtató *Mariházyt*, a tátongó sebeket, a pokoli mosolyt, mely a bűnösök ajkain ül, szóval mindazt, ami egy lelkiismeretes végrehajtott gyilkosság kelléke. Maga előtt látta a fegyház rideg falait, a zord porkolábot, szóval mindazt, ami egy törvénytörési ítélet után következik. Mindezen látomás alapján Laci elhatározta, hogy *Ujházy* Edéhez fordul felvilágosításért, mert most a mester a legokosabb ember a színházban. Mikor azonban éppen el akart indulni, a következő párbeszéd ütötte meg a fülét:

— Mi van a szobalánnyal?

— Oh, azt már elintézték! *Mariházy* kivégezte!

Még két bűntárs! *Laci* megborzadt és *Ujházy* helyett a rendőrség felé vette útját...

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy a szóban forgó szobalány a *Titok* című darabban fordul elő. Mivel azonban a társulat tagjai holnap már Vásárhelyen szerepelnek, nem volt, aki a szerepet eljátszsa, ennélfogva az egészet ki kellett törölni. Erre vonatkozó utasítás volt a Szendrey levele. Amint értesülünk, *Laci* ennekfolytán beszüntette lelkiismeretfurdalási tevékenységét.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az Erzsébetvárosi agghonvédeket segélyező asztaltársaság folyó hó 28 án délután 5 órakor saját helyiségében (Fritz féle vendéglő) rendkívüli értekezletet tart.

Nincs kiegyezés.

Ausztria kvótaemelést követel

Wekerle Ischiben.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, július 27.

A tegnapi közös miniszteri konferencia után *Wekerle* Sándor így nyilatkozott a kiegyezési kérdések állásáról:

— A kérdéseket ma körülbelül teljesen tisztáztuk s csupán a modus procedendit vitattuk meg hosszasan. A fogyasztási adó elkülönítésével teljesen *rendben vagyunk*. Az őszre inkább csak formalitások maradtak, érdemi dologban csak egy kérdésben élt báró Beck osztrák miniszterelnök föntartással. Ez is azonban inkább formalitás már s a kiegyezés körülbelül *leszámolt mondható*.

Ezt a nevezetes kijelentést közöny fogadja szerte az országban. Ha a király úgy akarja, megfognak egyezni a kormányok, ha pedig az uralkodó megengedi, hogy kitartsanak ugynevezett álláspontjaik mellett, akkor a dolog nagyon kérdéses. A két kormány nem tudott abban megegyezni, hogy a kvóta- és bankkérdés kiemelhető-e a kiegyezési kérdések komplexumából? Ez pedig annyit jelent, hogy az osztrák kormány kitart ama kívánsága mellett, hogy a kvótaemelés sorsa és a bankszabadalom meghosszabbítása összeköttesse a kiegyezés dolgával. Vagyis: nincs kiegyezés magasabb kvóta és közös jegybank nélkül. Ilyen körülmények közt pedig percig sincs kétség az iránt, hogy nem lesz kiegyezés. Mert a többség minden készsége dacára is, melylyel vakon megy a kormány utasításai után, elképzelhető-e, hogy a mostani viszonyok közt, mikor Magyarország a reá rakott áldatlan terhek súlya alatt képtelen fejlődni, a magyar képviselőház az ugysis elviselhetetlen áldozatok fokozásával egyenesen be akarja kergetni a csödbe, a tönkrejutásba.

Igy aztán nagyon kevés jelentősége van annak az információnak, hogy a fogyasztási adók dolgában van is megegyezés, nincs is. A liszttarifák körül a legnagyobb baj van. A cukorszurtax kérdése is csak a magyar álláspont vereségével intézhető el.

Ezek a kérdések végre is csak részletek, amelyekben a megállapodások értéke tisztára attól függ, meg lesz-e az általános és döntő kérdésekben a megegyezés? Addig nem is beszélhetni a kiegyezés

perfekt vagy a perfektuálásra egészen előkészített stádiumáról.

Wekerle Sándor miniszterelnök közben ma délután 5 óra 15 perckor Bécsbe utazott, onnét megszakítás nélkül Ischibe megy, ahol vasárnap a király kihallgatáson fogadja. A miniszterelnöknek ez az útja nem kizárólag a kiegyezés ügyeinek szól ugyan, de föltétlenül beszámol *Wekerle* ezuttal a tárgyalások eddigi eredményéről is. Ez is annak jele gyanánt tekinthető, hogy a kormányok a kiegyezés ügyének előkészítését a maguk részéről befejezettek nézik.

A *Budapesti Tudósító* jelenti: Értesülésünk szerint dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délután Ischibe utazik, ahol holnap ő felsége kihallgatáson fogadja. E kihallgatáson a miniszterelnök szokásos jelentését teszi meg a folyó ügyekről, amire immár közel két hónapja alkalma nem volt. Hozzátehetjük, hogy a miniszterelnöknek a királyhoz való utazása a folyó kiegyezési tárgyalásokkal semmi közvetlen összefüggésben nincs.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ujházy Ede vendéjátéka.

Az illusztris vendég tiszteletére ma megtelt a nyári szinkör nézőtere és lelkes ünneplésben részesült a mester, aki két rég nem játszott parádés szerepében, az Egy játszma piquett *Rochefferrierjében* és a Kölcsönkért feleség *Rabatourjában* ragyogtatta fenomenális művészetét. Igazi gurmandéria *Ujházyt* ezekben a szerepekben látni, melyek ma egyáltalán nincsenek műsoron, vagy ha előadják őket, ugy csak *Ujházy* nagy művészete adja meg valódi értéküket és szereznek gyönyörűséget. A közönség ki nem fogott a kacagásból a Mester pazar játékát élvezve, aki maga is fiatalos kedvvel játszotta régi kedves szerepeit. Az egy játszma piquettben *Hunyady József* volt méltó partnere *Ujházy*nak, akit nyílt színen is megtapsoltak a kölcsönkért feleségben *Kápolnay* Juliska, *Delly* és *Mariházy* járultak a sikerhez.

H. G.

* Az utolsó előadás. Holnap este lesz a szinkörben a nyári szezon utolsó előadása. Egyben *Ujházy* Ede is bucsuzik a közönségtől két napi vendéjáték után. Egy nagyon bájos francia vigjátékot, *Pierre Weber Titok* című darabját adják elő, s azután két hónapig, október elsejéig pihenőre tér a muzsa. *Ujházy*nak fényes alakítása *Janvenel*, de utóbbi szerepek is jó kezekben vannak, *Delli*, *Szatmári*, *Mariházy*, *Kápolnai Juliska*, *Szilágyi Berta*, *Harmath Józsa* és *Kőrösi Juci* lesznek a mester partnerei.

Müller Károly ünneplése.

Egy munkás esztendő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 27.

Azt az egy esztendőt, amely *Müller* Károly képviselővé választása óta lefolyt, méltán nevezhetnők jubileumi évnek: olyannak, amely munkában és eredményben egyaránt kettőt számít. Az a szívós akaratú, lankadatlan munka, melyet *Müller* Károly Arad érdekében kifejtett, nagygyá növelte őt polzartársai szeretetében és bizalmában. Ennek a szeretetnek és bizalomnak spontán megnyilatkozása volt a mai este, amikor megnyilatkozásra lelt az az őszinte, meleg, közvetlen ragaszkodás, amely Arad polgárságát a város képviselőjéhez fűzi.

A *Rákóczi asztaltársaság* ma este ünnepelte meg a Magyar király szálloda kertjében *Müller* Károly képviselőségének évfordulóját. Az igaz melegségű ünnepség lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

A második fogásnál felállt Schwarz Pál, a Rákóczi-asztaltársaság elnöke s felkérte Steigerwald Alajost, az aradi függetlenségi és 48-as párt alelnökét, hogy ünnepi beszédjét mondja el. Steigerwald melegen üdvözölte Müllert. Beszédje közben leleplezik Müller Károly arcképét, amelyet az asztaltársaság számára Ravasz Imre aradi fényképész készített.

— Leleplezzük szeretett képviselőnk arc-képét — folytatta a szónok — s kívánjuk, hogy számos évig viselje azt a bizalmat, amelyet Arad polgársága részéről élvez. Büszkén elmondhatjuk, hogy Müller Károly mindent megtett Arad érdekében, s a mai viszonyok között nem is kérünk tőle egyebet, minthogy Arad érdekeit a jövőben is úgy képviselje, mint a jelenben.

A szónok szavait viharos éljenzés követte, amely után általános érdeklődés közepette Müller Károly emelkedett szólásra.

— Mély köszönettel veszem Steigerwald Alajos hozzám intézett szavait — kezdte meg hatottan Arad képviselője — és köszönöm a Rákóczi-asztaltársaságnak azt az ünneplést, amelyet csekélységem tiszteletére rendezett. Körülbelül huszonöt éve vagyok Arad polgárságának szolgálatában, mindenkor jelentékeny részt vettem a város közügyeiben, de dicsekvés nélkül mondhatom, hogy úgy a múltban, mint a jelenben felettem mindenkor csak egy akarat volt irányadó, csupán egy akaratot ismertem el szuverénnek s ez az *összpolgárság akarata*. Méltóztatnak tudni, hogy én az önök megbízását tisztán a polgárság akarata alapján fogadtam el. Ha a polgárság tisztán abból az indokból választott meg, mert mindenkor csakis a polgárság érdekében fáradoztam, akkor előttem nagyobb szuverén nincs, mint a polgárság akarata. S ezt az elvet valom a törvényhozás termében is, ahol mindig követni fogom azt az utat, amelyet önök előtt lefektettem.

— Ami ezen év alatt való politikai munkálkodásomat illeti — hiszen tudják uraim — hogy mikor megbízásukat elnyertem, ott fenn már kész paktumot találtam, amelyhez hozzá szólásunk nekünk, későbbben érkezetteknek már nem volt. Ez a körülmény az, ami lekötötte mindazok kezét, akik később jöttek be, de lekötötte azokat is, akik lelkiileg hozzá nem járultak a paktumhoz, de remélték, hogy egyszer csak ki fog abból fejlődni az igaz függetlenség. (Éljenzés.)

Az önök megbízása alapján én is csatlakoztam ahoz a párthoz, amely a kormányt támogatja és csatlakoztam azokhoz a munkálatozókhoz, amelyeket a kormány előterjesztett. Legyenek azonban meggyőződve uraim, hogy bár én ezt a kormányt támogatom, azonnal ellenzékbe megyek, ha a kormány politikája az általam adott s az önök által elfogadott programmal ellenkezik. (Zajos helyeslés és taps.) Tessék elhinni, hogy ma az az ember, aki politikailag működött a múltban és mindig ellenzéki volt súlyos helyzetbe kerül, mikor most egyszerre kormánypártivá válik. Hallgatagon kell, hogy álljunk ott, s bele kell nyugodnunk, hogy a vezérek bennünket vidéki politikusokat vezessenek.

Ezután programját ismerteti, s működésének ismertetése során a vashidra hivatkozik,

— Nagy nevű jogelődeim a vashid kérdésről mindenkor úgy nyilatkoztak, hogy „a hid kérdése a zsebökben van”. Én egyetlen szóval sem említettem ezt a kérdést, mert úgy gondolkodtam, hogy ha elődeim nem tudták keresztül vinni, hogy tudnám én? És egy év elmúltán ideálhatok önök elé, s elmondhatom, hogy a hid kérdése a megvalósulás stádiumában van. Mindenkor igyekeztem a város szükséges dol-

gait érvényesülésre juttatni, s ezért nem kérek mást, mint annak elismerését, hogy az időt, amit fenn töltöttem, *nem loptam el*. (Zajos éljenzés.) Ebben az ünneplésben, amely most itt mellettem megnyilatkozik, az egy év előtti bizalom folytatását látom, s ígérem, hogy a míg erőm engedi és amit megtehetek, megteszem. Kérem, tartsanak meg továbbra is bizalmukban!

A beszéd nagy hatást keltett s utána számosan üdvözölték a szónokot. Felszólaltak még Leitner Ernő dr., Varjassy Lajos polgármester és mások. Az ünneplés alkalmából Kossuthot és Apponyit táviratilag üdvözölték. Az asztaltársaság tagjai a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban együtt maradtak. A banketten Aradváros polgárságának színe-java, mintegy kétszázan vettek részt.

Ellentétek a kormány tagjai között.

Andrássy a 48-as miniszterek ellen.

Polónyi pártot alakít.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 27.

Valami tulságos egyetértés sohasem dühöngött a koalíció kebelében, de csak ma pattant ki az a pikantériát nem nélkülöző szenzáció, hogy magában a kabinetben is súlyos ellentétek vannak és Andrássy Gyula gróf, a koalíciónak hajdani vezérő szelleme annyira éles konfliktusba keveredett 48-as miniszter társával, hogy ujságcikkben is megtámadta őket.

A kabinet tagjai közötti surlódásokról az alábbi távirati tudósítás számol be:

Nemrégiben egy fővárosi német lap nagy föltűnést keltő cikket közölt, amely arról szólt, *hogyan készül a Kossuth-kormány?* A cikket megmutatták egy koalíciós fővezérnek és ez nyomban azt konstata, hogy a cikket Andrássy Gyula gróf íratta. Újabb értesülés szerint a cikk tényleg a belügyminisztertől ered, aki Dóczy Lajos báróval, a volt külügyminiszteri osztályfőnökkel íratta. Dóczy tudvalevőleg bizalmasa Andrássy Gyulának és munkatársa annak a német lapnak, amelyben a cikk megjelent.

A közlemény megjelenésének oka azokban az *állandó surlódásokban* van, amelyek a kormány tagjai és Andrássy Gyula gróf között voltak és amelyek csak akkor függesztettek föl, amikor a király jubileumára Budapestre jött és kihallgatáson fogadta Apponyi Albert és Andrássy Gyula grófokat. Másnap, amikor Apponyit a Házban megjelenésekor éljenzéssel fogadták, azt a hírt terjesztették, hogy a kormány tagjai közötti konfliktusnak magva, az alkotmánybiztosítékok és az ujonclétszámemelés egy kisebb paktummal el van odázva. A paktum tényleg létrejött és úgy szólt, hogy úgy az alkotmánybiztosítékokat, mint az ujonclétszámemelés ügyét őszig nem bolygatják.

Andrássy Gyula ezután sokáig be sem járt a Házba és csak a horvát ügyben kezdett újra szerepet játszani. A folyosón élénken agitált a horvátok ellen, ami köz-tudomásu volt, de azt már nem tudják, hogy a horvátok elleni *egész letörési terv* Andrássytól származik és a vasuti pragmatikáról szóló törvény első és egyetlen

szakaszához fűzött módosítást maga Andrássy fogalmazta.

A dolognak tudvalevőleg sikere volt és akkor nagy volt az egyetértés a kabinetben, de rövidesen *újra kezdődtek az intrikák*, amelyek különösen függetlenségi és néppárti részről egyre erőteljesebbek lettek. Ez indította Andrássyt arra, hogy bizonyos néppárti és függetlenségi intrikákat Dóczyval lelepleztessen.

Az Andrássy-Dóczy-féle leleplezésben miniszter-aspiránsként szerepel Polónyi Géza is, még pedig mintegy *Rakovszky*-kabinet tagja. Annyi bizonyos és politikai körökben egész nyíltan beszél, hogy az akció előkészítése gyanánt Polónyi *összel ellenzékbe megy*. Ez már régi terve, ezért gyűjti hónapok óta a hiveket és nem riad vissza semmiféle szövetségtől sem. *Paktál ő a horvátokkal* is, akikkel még azon a napon is, amikor nagy beszédét elmondta, barátságosan érintkezett. Újabb időben pedig ismételen nála járt Zago-rác István horvát képviselő, a horvát koalíciónak Budapesten tartózkodó tagja. A magyar politikusok közül többek között Dész Zoltán pénzügyminiszteri államtitkár, a geryeszegi képviselő és a Méray Nagy Emil frakció.

Polónyi akcióját Kossuth Ferenc ellen is készíti elő. A kereskedelmi miniszterre már azért is nagyon haragszik Polónyi, mert Kossuth ígérete ellenére nem eszközölt ki számára bucsukihallgatást a királynál.

HIREK.

Urlovasok halálos balesete.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 27.

A mai *kottlingbrunni* versenyen — mint Bécsből táviratozzák — végzetes szerencsétlenség történt. Egy Aradon is jól ismert, hírneves urlovas: *Eltz* báró százados olyan szerencsétlenül esett le a lováról, hogy *agyrázkódást szenvedett*. *Eltz* báró sérülései olyan súlyosak, hogy az orvosok életben maradásához kevés reményt fűznek. A megrendítő szerencsétlenségről Bécsből az alábbiakat táviratozzák:

A kottlingbrunni versenyek mai napján a badeni handikap versenyen urlovasok indultak. Az egyik ló, *Saharov*, amelyet *Bregant* főhadnagy lovagolt, a pályán elbukott. Közvetlen utána következett *Jutta*, amelyen *Eltz* báró százados ült. *Eltz* báró már nem kerülhette el a földön fekvő lovat és lóva megboltott. Ugyancsak így járt *Pallas* is, amelyen *Zangen* Boleszláv ült.

A közönség körében nagy pánikot keltett a szerencsétlenség. A pályaorvos azonnal a szerencsétlenség színhelyére sietett. A legrosszabbul *Eltz* báró járt. A hírneves urlovas a zuhanás következtében *agyrázkódást és koponyazuzódást szenvedett*. *Eltz* felemelkedett, de alig tett néhány lépést, eszméletlenül esett össze. A pályaorvos úgy nyilatkozott, hogy *Eltz* báró alig épül fel. *Bregant* főhadnagy könnyebb sebesülést szenvedett; *Zangen* Boleszláv zuzódásai kisebb természetűek.

A szerencsétlenül járt urlovas az aradi versenyeknek is állandó vendége volt. A múlt őszi aradi versenyen a simándi nagy akadályversenyben *Eltz* báró az első díjat a hadseregi akadályversenyben pedig a második díjat nyerte meg. A félvérek versenyében elsőnek a hadseregi gátversenyben szintén elsőnek érkezett be az Európaszerte ismert urlovas.

— **Az új budapesti hadtestparancsnok.** Az *Aradi Közlöny* a napokban megírta, hogy *Uexküll-Gillenband* Sándor gróf csapatfőfelügyelő, a budapesti 4. hadtest parancsnoka nyugalomba vonul. Ezt a hírünket megerősíti most egy bécsi távirat, mely szerint legközelebb kinevezik *Auersperg* Károly herceg tábornokszeregy, lebergi hadtestparancsnokot a 4. hadtest parancsnokává és budapesti vezénylő tábornokká. Utóda Lembergben *Attems* Móric gróf altábornagy, krakói hadosztályparancsnok lesz.

— **Kossuth Lajos Tivadar Herkulesfürdőn.** Budapest-ről táviratozzák, hogy *Kossuth* Lajos Tivadar kedden *Kossuth* Ferenc látogatására Milanóból Herkulesfürdőre érkezik.

— **Vizsgálat az építőiparosok szövetsége ellen.** *Aradváros* hatósága egy feljelentés folytán alapszabályellenes működés címén vizsgálatot indított az *aradi* építőiparosok szövetsége ellen. A szövetség zaklatást látott a hatóság eljárásában és jelentést tett a dolgról *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternek. A miniszter — amint azt az *Aradi Közlöny* megírta — a napokban leiratot intézett *Varjassy* Lajos polgármesterhez s ebben a vizsgálatra vonatkozó összes iratok felterjesztését kérte. A polgármester tegnap küldötte fel az iratokat a kereskedelmi miniszteriumba.

— **A Kossuth szobor szerződése.** A Kossuth szobor felett egyrészt a Kossuth-asztaltársaság, másrészt *Margó* Ede és *Pongrács* Szigfrid szobrászművészek között kötendő szerződés szövegét, amelyet a hét folyamán az asztaltársaság ~~műszaki és jogügyi bizottsága~~ megállapította, ma tárgyalta az asztaltársaság választmányja. A szerződés legérdekesebb pontja az, mely szerint a fizetési feltételek értelmében vállalkozók csak a *művük teljes befejezése után jogosultak a pályázatban feltüntetett összeg felvételére.*

— **Gyula, gyere haza, minden ki van fizetve.** A tavalyi képviselőválasztások után, amikor *Csekönics* Gyula gróf Zombolyán *Hódi* Gyulával szemben megbukott, a fiatal gróf Transzvába utazott. Ekkor szélteben beszélték, hogy a dúsgazdag mágnásnak, *Csekönics* Endre grófnak fia milliókra menő nyomasztó adósságai miatt ment külföldre és költséges passzióihoz a pénzt többnyire uzsorásoknál szerezte be. Ezekről kapta azt a milliót is, amelyet egy spanyol táncosnőre költött. A volt fiatal képviselő a napokban váratlanul Bécsbe jött, magához rendelte az uzsorásokat és megkérdezte tőlük, hogy rendezte-e az apja az ő követeléseiket. Az uzsorások megnyugtató kijelentései után, hogy *Csekönics* Endre gróf mindent kifizetett, a fiatal mágnás *Sigray* és *Eszterházy* grófok társaságában Budapestre jött és apjának *Kecskeméti* utcai palotájában szállott meg.

— **Pisztoly helyett békejobb.** Érdekes affér nyert ma befejezést Budapesten, midőn az utolsó pillanatban váratlan fordulat folytán pisztolygolyó helyett békejobbot nyújtottak egymásnak a felek. Az eset úgy történt, hogy a minap egy balatonfüredi vendéglőben egy orvos sértően nyilatkozott egy országos hírű elmegyógyász orvostanárrol. Meghallotta ezt a szomszéd asztalnál ülő honvéd törzstiszt, az orvostanár barátja, s magáévá tévén az ügyet, az orvost rögtön provokáltatta. A segédek súlyos feltételű pisztoly párbajban állapodtak meg, s a párbajnak, mely elé széles körben nagy érdeklődéssel néztek, ma kellett volna Budapesten megtörténnie. Azonban az utolsó pillanatban, midőn a felek már egymással szemben álltak, az orvos

előlépett és *bocsánatot* kért, mire a békejobb nyújtásával az affér békésen elintéztetett.

— **Családirtó gazdász a ciszterciták uradalmán.** *Szekesfehérvárról* táviratozzák: Véres tragédia játszódott le tegnap éjjel a cisztercita-rend birtokán, a Kelemenhalma nevű tanyán. *Molnár* István, az uradalomnak fiatal alkalmazottja éjjel belopódzott az alig 18 éves *Grempsberger* Katalinhoz és eddig ismeretlen okból késével *halálosan megsebesítette*. A leány kiabálására a szomszédos szobában alvó anyja fölébredt, kiugrott az ágyból és odarohant lányához. *Molnár* most az asszonyra támadt és késével *hasba szurta*. Az áldott állapotban levő nő a kiállott izgalmak következtében fiugyermeknek adott életet. A vadállatias fiatal ember ezután a ház félreeső helyére ment és *agyonszurta magát*. Reggelre meghalt a leány és az anyja *haldoklik*. Az újszülött fiú egészséges.

— **A vízvezeteki műszaki szabályzat.** Az e havi közgyűlés tudvalevőleg megbízta a tanácsot, hogy készíttesse el a vízvezeteki műszaki szabályzatot. *Lócs* Rezső gazdaági tanácsnok már elkészítette a szabályzatot és a mai tanácsülés elé terjesztette. A szabályzat nemcsak a vízművekre, hanem minden városi tüzemre kiterjeszkedik. Három [szerv vezető] a vízvezeték: az üzemigazgató és az üzembizottság, a műhelyvezető és a műhely, végül az irodavezető és az iroda. Ez a három szerv teljesen távol áll a város közigazgatásával, csupán annyiban áll konnexusban a várossal, hogy az év végén a városi pénztárba szállítja be a tiszta jövedelmet. A műszaki szabályzatot az augusztusi közgyűlés fogja tárgyalni. Ugyanezen közgyűlés elé kerül az automobil omnibusz forgalmáról szóló szabályrendelet is.

— **A csanádi munkáslakások ügye.** Mielőtt kezdetét vette a csanádmegyei munkáslakások építése, a vármegye törvényhatósága az alispán elnöklete alatt bizottságot küldött ki az építkezés ellenőrzésére. E bizottság ma délelőtt ülést tartott a vármegyén és megállapította, hogy Makón a munkásházakat a város saját hatáskörében építi és az építés jól halad előre. Ellenkezőleg áll azonban az építkezés ügye Csanádpalotán, hol 18 és Kövegyen, hol már eddig 20 munkásháznak kellett volna késznek lennie. A bizottság ez oknál fogva utasította az alispánt, hogy a vállalkozót szigorúan figyelmeztesse kötelessége teljesítésére. Lelén még nem kezdték meg a munkásházak építését, mert bár a megyés püspök 10 hold területet engedett át ingyen a munkásházak céljaira, de kikötötte, hogy a munkásházak csak a katolikusoknak adhatók. Lelén azonban elég nagy számmal vannak reformátusok is s így most még folynak Lelén az alkudozások más megállapodás létrehozására.

— **Öngyilkos aradi lakatossegéd.** Ma délelőtt *Schuller* László 25 éves állásnévű lakatossegéd ittasi állapotban tért haza anyjának *Forray*-utcai lakására. *Schullert* valószínűleg nagyon megdörögelt az anyja, amit a lakatossegéd a lelkére vett. *Schuller* elment egy üzletbe, zsiros szódát vásárolt és darabonként megette. Így járkált egy ideig az utcákon, majd rosszul lett s egy rendőr a városházára kísérte. A városházáról az időközben megérkezett mentők a közkórházba szállították. Belső sérülései súlyosak, de nem életveszélyesek.

— **A hirdetési oszlopok ellen.** Az utóbbi időben több headvány érkezett a városi tanácshoz a most felállított hirdetési oszlopok ellen. A beadványokban arról panaszkodtak, hogy a hirdetési oszlopokat olyan helyeken állították fel,

ahol a forgalmat meggátolják, s ezért arra kérték a tanácsot, hogy helyeztesse más helyekre az oszlopokat. A tanács mai ülésén foglalkozott a panaszokkal, s ezeket *elutasította*. A tanács azzal indokolja határozatát, hogy a kapitányi hivatal, amely tudja, hol gátolnák az oszlopok a forgalmat, kijelölte az oszlopok részére a jelenlegi helyeket.

— **Öngyilkos borbélymester.** Ujaradon tegnap délután 4 óra tájban *Piringer* Antal jómódu borbélymester felakasztotta magát. Mire észrevették, már meghalt. Miután semmiféle irást nem hagyott hátra, tettének okát nem tudják.

— **Vakokat gyámoltató intézet Aradon.** Aradvárosának egyik numánus gondolkozású polgára, *Neuman* Adolf törvényhatósági bizottsági tag már régóta foglalkozik egy vakokat gyámoltató intézetnek Aradon való felállítására eszméjével. *Neuman* Adolf eziránt nem égben felbivást intézett a budapesti vakokat gyámoltó országos egyesülethez, amelynek egyik kiküldöttje ma Aradon járt és érintkezésbe lépett *Varjassy* Lajos polgármesterrel. Az egyesület kiküldöttje előterjesztette a polgármesternek, hogy az egyesület fiókindezetet szándékozik Aradon létesíteni. Együttal felvetette azt az eszmét is, hogy a terv propagálására célszerű lenne, ha a vakok az ősszel hangversenyt és kiállítást rendeznének. A polgármester kilátásba helyezte, hogy az eszmét tőle telhetőleg támogatni fogja, de ősznél előbb nem tehet az ügyben lépéseket.

— **Rendőrségi térképek.** A tanács mai ülésén elhatározta, hogy az aradi rendőrség részére két ugynevezett rendőrségi térképet rendel meg. Ezeket a térképeket egy csendőrfőhadnagy tervezte s ezek a rendőrségnek nyomozások alkalmával hasznos szolgálatára lesznek.

— **A város fogyasztási adója.** A pénzügyigazgatóság ma délelőttre tűzte ki a fogyasztási adó megváltására vonatkozó tárgyalást, amelyre a várost is meghívta. A tárgyalás délelőtt kilenc órakor kezdődött s ezen a várost *Varjassy* Lajos polgármester, *Lócs* Rezső gazdasági tanácsnok és *Kilényi* János főszámvevő képviselték. A pénzügyigazgatóság részéről *Scheiber* Viktor pénzügyi titkár és *Wagner* Bódog pénzügyőri biztos jelentek meg a tárgyaláson. A pénzügyigazgatóság azon az állásponton volt, hogy tekintettel a boritaladónak növekedésére, a város az 1908—09 és 10-ik évekre megváltási összeg fejében az eddigi 130,000 korona helyett 150,234 koronát fizessen, a huszfogyasztási adót pedig az eddigi 80,000 korona helyett 82,849 koronával váltsa meg. A város képviselői kijelentették, hogy a boritaladó emelkedése *csak látszólagos*, a huszfogyasztási adót nem emelni, de csökkenteni kellene. A város tekintettel az általános közgazdasági pangásra, a mindinkább fokozódó szegénységre és a nagymérvű munkáshiányra, nincsen jelenleg abban a helyzetben, hogy nagyobb megváltási összeget fizessen s így csak az eddigi összeggel válthatja meg a fogyasztási adót. A pénzügyigazgatóság kiküldöttei méltányolják ugyan a város álláspontját, de kijelentették, hogy a város óhaját nem teljesíthetik, mert nekik a pénzügyminisztertől határozott utasításuk van. A város képviselőinek felszólamlását jegyzőkönyvbe foglalták és ezt felküldik a pénzügyminiszterhez.

— **Tűz Zsigmondháza.** Zsigmondháza ma reggel hat órakor *Marián* Jóca házában tűz keletkezett. Bár a tűz rövid ideig pusztított, a ház egész belső berendezése elégett. *Marián* Jóca kis leányát, aki a tűz kitörésekor egyedül volt otthon, sikerült megmenteni.

— **Birtokcsere.** Az aradi kir. törvényszék telekkönyvébe az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: *Pauli* Miklós és neje *Koehenburger* (Mária) Anna eladják az aradi 3106. sz. tjkvben felvett Rét-utca 4. sz. házat 1740 koronáért *Sipos* Péternek. — *Herold* György eladja az aradi 945. sz. tjkvben felvett Szent István-utca 3. sz. házat 13000 koronáért dr. *Luka* Laureán és neje *Popeszkú* Oktáviának. — *Kovács* Anna eladja az aradi 4956. sz. tjkvben felvett Demeter-utca

Nagy választék
vegytani és fizikai ki-
sérletű üvegedényekben:

**Lombikok,
Görek,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsövek.**

Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.
Villamos izzótesteket.

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb**
**készletek. — Va-
lódni nikkel főző-
és díszedények**

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 3% pénztárengedményt nyújtunk.

74/a sz. házat 4980 koronáért Mausz Ferenc és neje Lőrinc Borbálanak. — Dénes Ede és Lutz Amália eladják az aradi 4825. sz. tjkvben felvett Orczy-utca 19/b és Edelspacher-utca 13. sz. házat 27,000 koronáért Hajas Illésnek. — Weisz Márkus eladja az aradi 5257. sz. tjkvben felvett Boros Béni-tér 7. sz. házat 46,000 koronáért Braun N. Antal és neje Schlesinger Rózának. — Aradi polgári takarékpénztár eladja az aradi 5598. sz. tjkvben felvett Pöltenberg Ernő-utca 20. sz. házat 6800 krért Deák Imre és neje Varga Teréznek. — Szombati Uros eladja az aradi 4350. sz. tjkvben felvett szántót 2300 koronáért Ordody András és neje Lengyel Annának.

— **Csak jó áru kapható** Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszer és fodrászkellékek kereskedésében, Aradon, Andrássy tér 15. Nagy választék valódi angol tenniszverék, tenniszlapda, football, gummi-lapda, utazó kosarak, francia és angol illatszerekben. 1259

— **Rovarpor,** bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

TORVÉNYKEZÉS.

— §. A törvényszék elnöke az ajándékok ellen. A törvényszékeken általában uralkodik az a szokás, hogy az ügyvédek újév táján, sőt más alkalmakkor is pénz ajándékokat adnak a segédhivatali személyzetnek azért, hogy a netán előforduló másolásokat, sürgetéseket s egyéb apróbb ügyeket gyorsabban elintézzék. Az aradi törvényszék elnöke ma körözüvényt bocsátott ki a segédhivatalokhoz, amelyben szigorúan megtiltja, hogy a segédhivatali tisztviselők hivatalos eljárásukból kifolyólag bármiféle ajándékot elfogadjanak.

§ **Megszüntetett csőd.** Fischer Simon szabadságtéri kereskedő ellen régebben megnyitott csődöt az aradi kir. törvényszék Heller Mór dr. csődbiztos jelentése alapján a csődtömeg felosztása következtében megszüntette.

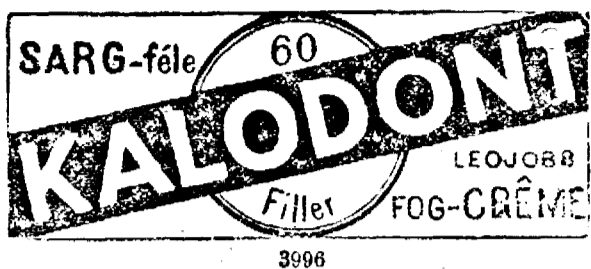
SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felvilágosodott. Az újságokat nem 14—15 éves leányoknak csinálják. A 14—15 éves leányok olvasásuk a Lányok Lapját, vagy valami hasonló gyermekded folyóiratot, mert az újság felnőttek számára íródik. Fogadni mernék, hogy egyetlen 15 éves lány sem érdeklődik Supiló ur beszédei iránt, ellenben az elvárásolt hercegkisasszonyról szóló mesét legtöbben elolvassák. Ez az oka, hogy az újságok, amelyeknek feladatuk, hogy az előforduló eseményekről a maguk reálisában számoljanak be, nem lehetnek tekintettel a serdületlenebb hölgyekre. Akárhányszor előfordul, hogy az újságíróknak valóságos kínos gondossággal kell megírnia egy-egy visszataszító esetet, hogy a jóízűen csorba ne essék. Hogy azután a burkoltan megírt, minden izléstelen-séget gondosan kerülő újságok mégsem 15 éves leányoknak való olvasmány, arról nem mi tehetünk, hanem az élet. És sajnos, de igazán nincs módunkban, hogy az életet a 15 éves leányok gondolkodásához formáljuk.

D. A. (Borosjenő). Tehetséget árulnak el, de a mi mértékünket még nem ütik meg. Verset csak az esetben közlünk, ha az kifogástalanul jó.

M. N. (Halmagy-Csucs.) Ha meg tetszett figyelni, az öreg honvédek már nyugtázták is az adományt.

V. A. (Talpas.) Már közzéltük. Biztosan elkerülte b. figyelmét.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítóiától —

Arad, július 27.

A tengerre óhajtott esőt végre a hét végén megkaptuk.

A megyében a buza, rozs és árpa aratását jórészt befejezték, a zabé itt ott késik.

A gabonaüzlet irányzata a lanyhulás felé tart, aminek a javult kilátás az oka.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 27.

Amerika 1 olcsóbb. Változatlan árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.14—11.15	11.14—11.15
Zab októberre	7.96—7.97	7.93—7.94
Rozs októberre	8.80 8.81	8.75—8.76
Tengeri 1908 májusra	6.29 6.30	6.35—6.36

Zárul 5 órakor:

Osztályi bizottság... 647 —
Déli vasut... 148. —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 134—135 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 137—138 fillérig; könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 138—139 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig.
Sertéselészék: Július 24 napján volt készlet 38,589 darab, július 25. napján felhajtott 435 darab, július 25. napján elszállított — 57 darab, július 26. napjára maradt készletben 38,987 darab.
A hízott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— Július 27. —

Központi szálloda. Kohn Lajos kereskedő Tótkomlós. — Unger Mór kereskedő Bécs. — Bolyánszky János takarékpénztári tisztviselő Békéscsaba. — Minkus Zsigmond kereskedő Budapest. — Katona Dezső kereskedő Budapest. — Hantzol Sándor kárbeclő Budapest. — Krocker Pál kárbeclő Budapest. — Hartenstein Jenő fakeskedő Budapest. — Andrássy Béla fakeskedő Budapest. — Löwinger Samu fakeskedő Soborsin. — Biedl Samu kereskedő Szeged. — Révész Béla lapszerkesztő Budapest. — Friedman Izso kereskedő Budapest. — Nusbaum Ignác kereskedő Sajtény. — Ferenczik Ödön főerdész és családja Beél. — Heverdle Lajos kereskedő Budapest. — Hulvay Béla kárbeclő Budapest. — Rónai Ignác kereskedő Kunfélegyháza. — Fáy Gyula igazgató Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Vertán Péter miniszteri titkár Budapest. — Erdély József birtokos Temesvár. — Schieszler Vilmos kir. bírósági végrehajtó. — Weisz József kereskedő Pankola. — Baum Péter kereskedő Lugos. — Smotka Emil gyáros Trieszt. — Trényman János kereskedő Laksen. — Mirka P. János tanuló Lipcse. — Steiner Emil utazó Bécs. — Farkas Dezső utazó Berlin. — Morog K. utazó Páris. — Schmidt E. utazó Berlin. — Jurich Zsigmond igazgató Bécs. — Gerich Rudolf kereskedő Bécs. — Dracker Arnold kereskedő Fiume. — Schmatka Bernát kereskedő Bécs. — Keller Vilmos kereskedő Bécs. — Lebovics J. kereskedő Bécs. — Müller Dávid kereskedő Bécs. — Altenstein Leó joghallgató Piski. — Lolek János tanár Szeged. — Garay István jegyző Pozsony. — Paulin Zsigmond gyáros Manheim. — Förschter Kálmán hivatalnok Nagyvárad. — Nichtik Péter magánzó Debrecen. — Freiheiter Lipót kereskedő Szeged. — Kostman S. utazó Steinhart. — Fleisig Lajos utazó Bécs. — Nagy Dezső utazó Budapest. — Joanovics Rezső utazó Budapest. — Adier Jenő utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Toldy Lajos könyvelő Kisjenő. — Kohn József kereskedő Csermó. — Fromer Jenő gazdasz Budapest. — Némethy Gyula dr. theologiai tanár Nagyvárad. — Braun Béla fakeskedő Kisjenő. — Steinberger Manó gazdasz Dombiratos. — Nyári Margit óvonó Somogyoszob. — Grünwald Aronné kereskedő Tótkomlós. — Bock Róbert dr. ügyvéd Battonya. — Vavresko József utazó Bécs. — Babutia Tivadar egyetemi hallgató Gurahonc. — Tamasdán Oktávián papjelölt Pécska.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős **Kaszab Géza.**

Nyári színház.

Vasárnap, 1907. évi július hó 28-án:

UJHÁZY EDE mint vendég:

A titok.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Wolff Pierre. Fordította: Fáy J. Béla.

S Z E M É L Y E K:

Juvenel	Ujházi Ede.	Langeacné	Bánáthné.
Juvenelné	Szilágyi B.	G. neviève	Kőrössi Juci.
Henry, fiuk	Delli Lajos.	Mario	Harmath J.
Santenayné	Kápolnai J.	A kis Róbert	Bizza S.
Trevoux	Maribázi M.	Jean, inas	Belinszki J.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.

Értesítés!

Tisztelt betegeim szives értésére adom, hogy Berlinből, hol a tüdőbetegségek s idegbajok gyógyítása körül felmerült újításokat tanulmányoztam, mai napon hazatértem s orvosi működésemet ismét megkezdtem. Rendelő óráim: délelőtt fél 8-tól fél 9-ig s délután 2—3-ig.

Arad, 1907. július 28.

Dr. Hecht,
ker. orvos.

Thököly-tér 5. a.

Leichter és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

**Anyaraló és fürdőző
közönség szives figyelmébe!**

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Szemere Gy.: A Forray család, Dickens: A Pickwick Club, Lavedan: Az ágy, Gárdos M.: Az igazság az élet, Dessewffy: Mi a spiritizmus?, Pulszky F.: Jellemrajzok, Boyesen: Goethe Fausja Ribot Th.: A lelki átöröklés, Emerson: Az emberi szellem képviselői, Ratzel dr.: A föld és az ember, B. Szt. Hilaire: A filozófia viszonya, Cherbulliez V.: Művészet és természet, A görög Petz: tragédiája, Csizmadia J.: Fogházi levelek, Marsch R.: A tulvilági ember, Spencer: Filozófiája, Marczali: A legújabb kor története, Gáspár F. dr.: Kelet- és Hollandus-India, Vitorlával Ázsia körül, Gabányi: Öt év Mandzsuriában, Abonyi L.: Pászortűz, Tarlóvirágok, Böhme: Egy tévedt nő naplója, Thury Z: Az ember, aki hazaballagott,

Németben: Willy: Annes Geständnisse, (Forts. der Claudine,) Stilgebauer: Der Börsenkönig, Bahr: Wien, Hillern: Doppelleben, Ganghofer: Komödiengeschichte, Tanera K.: Sonhsa Anniba, Salburg: Judas im Herrn, Zobelitz H.: Lichterfelderstr. No 1, Leffler Ch. A.: Eine Sommergeschichte, Diederik: Kjeld, Boy Eed J.: X, Die säände Hand, Um Helena, Das A. B. C. des Lebens, Sieben Schwerter, Böhme: Dida Ibsens Geschichte, (Eine Finale zum Tagebuch einer Verlorenen.) Reuter G.: Das Problem der Ehe, Dr. Bloch H.: Sexualleben unserer Zeit, Wedekind: Frühlingserwachen, Bernhard M.: Opfer, továbbá francia és angol ujdonságok.

**Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.**

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,
vagy füzetenként 14 fill.

Fucik: Fest und treu, Scotto: A szalmaözveg, Gr. Vay L.: Négy magyar népdal, Hiess C.: Mädel, Mädel, lassdich küssen!, Kálmán: Dal a Móziról, Penn: Két piszkos kezecke, Cukor és légy, Zerkovitz: Taps-nóta, En vagyok a Józsika, Beleznay: Költözik a darumadár, Heidelberg: Dal a kis kadettről, Benedict: Katrinchen, Reinhardt: Sorgenfrei Fall: O kleiner Chauffeur, Holländer: Der Teufel lacht dazu! Dal a sziv beszéde, Puccini: Madama a Butterfly, Hintsch: Trink ma noch a Flascherl.

Antiquar könyvek

legnagyobb raktára.

**Irógépkellékek. Könyvtárak és
egyes könyvek vétele, könyvtá-
rak berendezése.**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

274

Telefon 885. sz.

Dr. Hanthó Sándor

ügyvéd, irodáját

Aradon, Andrásy-tér 7. sz.

(Réthy-ház. minorita templommal szemben) 1793

megnyitotta.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**

hivatalos rovata.

**A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.**

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fővételnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélben felvilágosítást csak válaszbelvélgyel küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. július 27-én.

ÜRESEDÉSBEN LEVŐ ÁLLÁSOK:

Kereskedelmi végzett egyének alkalmazást nyerhetnek.

Vidéki bornagykereskedés részére a magyar, német levelezésben és könyvelésben jártas fiatal egyén kerestetik.

Helybeli játék és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.

Helybeli diszmű és rövidáru üzlet részére segéd kerestetik.

Vidéki vaskereskedések részére segédek kerestetnek.

Aradi fűszerkereskedő cég részére ügyes segéd kerestetik.

Vidéki divatáru üzlet részére fiatal szakmabeli segéd kerestetik.

Vidéki városokba, rőfös-áru üzletbe segédek kerestetnek.

Vidékre több, a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidéki kisebb városba kézműáru-segédet, a ki a román nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ÁLLAST KERESŐK:

Mérlegképes könyvelő, az összes irodai teendőben otthonos egyén a délutáni órákra foglalkozást keres. Irodai teendőben jártas egyén a délutáni órákon bármely állást s erény feltételek mellett elvállal.

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős jóírásu alkalmazott.

Irodai teendőben jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

Több vidéki fűszer- és rőfösáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

492

elnök.

Óvás. Egy Andor József nevű egyén a Magyar Kereskedelmi Közlöny hirlap- és könyvkiadóvállalat nevében előfizetőket gyűjt „Tolnai Világ Lapja”, „Magyar Divat” és „Bazár” című lapokra és miután nevezett egyén a vállalattól megbízást nem nyert, óva intjük a közönséget ezen egyéntől, ki ellen különben csalás miatt feljelentést tettünk. 1807

Keresek

november 1-re egy 5—6 szobás lakást,

fürdőszobával és hozzátartozó mellékkeliségekkel oly házban, melyhez kisebb kert, vagy virágos udvar tartozik és amelyben más lakó lehetőleg nincsen. A lakás címe „Egyedül” jelige alatt a bérösszeg vagy egyebek megjelölésével, a kiadóhivatalba küldendő. 1827

Több 100 orvos

véleménye szerint legkiválóbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájvíz-pasztill-
fogorvos láli és fogpóra.

Aseptol szájvíz-pasztillák 1 doboz 2 kor., fogpor 80 fillér. Kaphatók gyógytárakban, drogueriákban és hitaszerzetárakban.

Központi főraktár: Dr. Dambitz „fog- és szájápoló-
szerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen gyógytárban. 8966
Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

1108

Serravalló

China bora vassal.

Hug. kiállításán Bécsben 1906. legnagyobb kitüntetésben. Erősítő szer gyengélkedőknek, vérszegényeknek és idültteknek. — Étvágygerjesztő, idegerősítő és vértápláló szer.

Kitűnő ízű. — Több mint 5000 orvosi ajánló levél.

SERRAVALLÓ J. Trebat-Barocla.

Kapható minden gyógyszerárban félliteres palackokban 2 kor. 40 fillér, egész literes palackokban 4 kor. 40 fillér. 3975

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fütőkőszén,
Porosz Salon-kőszén,
Porosz Légszesz Pirszén
és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

Jakaréktűzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentékenyen

olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombázott zsákokban** eszközöljük. 188

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

1808 óta forgalomban.

Berger-féle gyógy-kátrány-szappan.

mindennemű bőrkülsőgek

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Berger-féle glicerin-kátrány-szappan

Berger-féle borax-szappan.

G. Heli & Comp. Wien I, Biberstr. 2.

Raktár Aradon: Gutori Földes Kelemen, Halós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész utraknál. Vojtek és Weiss droguerijában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 845

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabb feltalált fényvel gyönyörűen fenyezett **szőkeket, kézelőket és gallérokat tudok tisztítani**, amelyek ennek használata által olyanokká lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amelyben minden fehérnemű tisztítását, mosását és vasalását mersékelt árak mellett elvállalom.

Videki megrendelések 48 óra alatt elkészülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD, 1480

Tökölly-tér, román templom-épület, a kis posta mellett.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű fogyasztó közönségnek szives tudomására hozni, miszerint ezelőtt Flórián-utcában létezett

hentes üzletemet

jelenleg saját házamban

Aulich Sajos-utca 16. sz. alá

helyeztem át, egyben ajánlom minden ezen hentes iparba vágó friss készítményeimet a nagyközönség szives pártfogásába venni kegyeskedjen.

Mély tisztelettel 1471

Simandán György,

hentes-mester.

Kovács Soma és Társa Aradon.

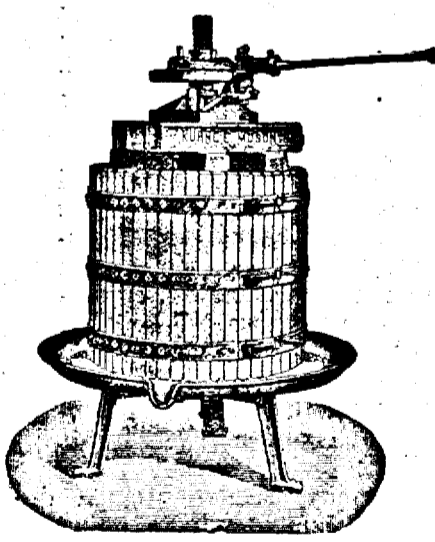
Gép, műszaki és pincéfelszerelési gépek raktára.

Kühne E.

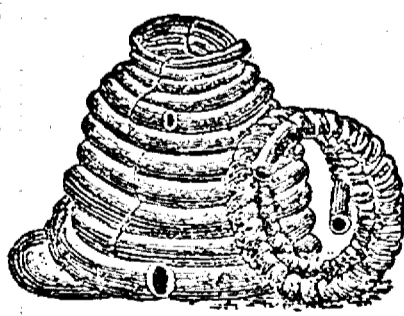
1164

mosoni gépgyáros kizárólagos képviselője.

Borszivattyúk, szűrők, szőlőszeti gépek, rosták, konkolyozók, sack rendsz. ekék, eredeti Hungária és Mosoni drill vetőgépek.

Malomszerek, Szerszámok, Kutak, Tömlők.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5-6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nád-edy-palotában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

Hálás leszek

azon nemesszivű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszli azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

351

3022

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

133

kastélyok villák, uradalmak, szanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratoriumok, állomások, kuszáruyak templomok, iskolák, községek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad!

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskaui-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

„Evoé“ hajvédő-szérum

a világ legjobb haj-növesztő szerel!

1000 orvos által jónak talált legújabb tudományos felfedezés. 18 felé patentirozva. Hivatalosan felülvizsgálva és minden kultur államokban bevezetve. Mel minden ezer felmondja a szolgálatot ott biztos eredménye van az „Evoé“ methodusnak. Egy kísérlet megmutatja az eredményt. Teljes jótállás, tehát semmi risikóval nem jár. Így nincs többé kopasz fej, nincs hajkihullás, fejbőrhámás és a tudomány mai állapota mellett a legszebb hajnövekedés van biztosítva. Ár 2 frt 50 kr.

Ajánlható még:

„Evoé“ Csoda-Crém

a legnagyobb győzelme a kozmetikának. Legbiztosabb szer ráncosodás, pattanások, arcvörös, miteszerek és egyéb bőrtisztítátságok ellen. Ár 2 és 1 frt.

Orientalikus Szépség Szappan „Evoé“

a bőrt bármilyen állapotban és alabastrum fehérré teszi. Állandó szépséget biztosít. Ár 50 kr. Küldés utánvét mellett, vagy a pénz előleges beküldése ellenében történik a főraktár által: „Evoé-Gesellschaft“, Wien I. 40. Franz Joseph-Quai 19.

Hölgyek figyelmébe!

Angol női ruhákat, kosztümöket a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvétetnek szabászati és rajzoló tanításra növendékek, vidékiek teljes ellátással is. 337

Női és férfi

nap-és esőernyőket

az idény előrehaladottsága és a tulhalmozott raktár miatt rendkívüli mélyen leszállított árban árusítottatnak

Nassan R.

cégnél 822

Szabadság-tér, Rosenblüh mellett.

Ugyanott áthuzások és javítások két óra alatt készülnek.

Van szerencsém úgy a helyi, mint a környékbeli gabonakereskedő cégek és a gazdaközönség b. figyelmét a cséplési idény közeledtével 1825

Csak valódi Mack-féle

Kaiser-Borax

Naponkinti használata a mosdó vizben.

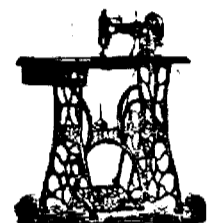
A vegyileg tiszta Kaiser-Borax a legtermészetesebb, legjótékonyabb és legégszesebb szépitőszere a bőrnek, mely a vizet puhítja, az érdes és tisztátalan bőrt gyógyítólag hat, nemkülönb a bőrt finomá és fehérré teszi. A legkedveltebb antiszeptikus szer a száj- és fogak ápolásánál, ugyis mint gyógyszer. Elővigyázat a bevásárlásnál! Csakis a piros kartonba valódi, mely fenti védjeggyel és használati utasítással 15. 30 és 75 fillérért kapható. Sehasem csomagolatlan! Egyedüli készítő Ausztria és Magyarországon GÖTTLIB VOITH. WIEN, III/1. 1236

Telefon szám 98.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer karikahajós varrógépek,

„Helikal Premier“, „Puch“

kerékpárok,

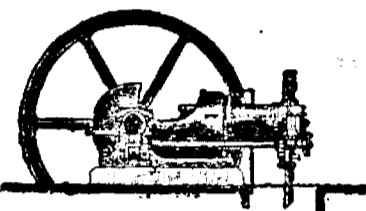
Grammofonok és lemezek nagy raktára.

Acetylen lámpák, gummik, nyergek, grammofon kerek, rugók, hangdobozok, varró és grammofon tűk I-a minőségben.

Javítások jutányosan és jótállás mellett, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Motorvevők figyelmébe!

A valódi Kállai-féle „Gloria“ benzínmotorok és villanygyújtású bezi. motorcséplőkészletek ceakis KÁLLAI motorgyárban Budapest, VI. Nagymező-u. 43. sz. alatt szerelhetők be. 1809

Teljes jótállás kitűnő cséplésért.

Olcso árak 3-5 évi részletre. Motoraink terjesztése érdekében használt gépek cserébe vételnek. Hírneves „GLORIA“ motoraink az egész országban a legkittűnőbb sikerrel működnek.

Pontos cím:

KÁLLAI motorgyár Budapest, Nagymező utca 43.

Tessék árjegyzéket kérni.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy falú Térképe

108-144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

zsákkölcsön-intézetemre

felhívni.

Telefon 594.

500 koronát fizetnek annak, akinek Bartilla-fogvizének használata mellett, üvege 70 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 20 fill.) **Bartilla A. Örkösi**, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz. és Hajós Árpádnál, Andrassy-tér 27. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok teljességgel eltiltattak. 601

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legjobb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs** vagy **csizma** elkészítést elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

4650-1907. tkvi sz.

Póthirdetmény.

Öszentanna község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azok ra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. t.-c. és az 1891. évi XVI t.-c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendeli, az 1892. XXIX. t.-b.-ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé, hogy a jelen ügyben a 4018-1907. szám alatt kiadott hirdetmény pótlásaké az ezen hirdetmény szerint érdekelteken kívül felszólítottak még mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönb azok, akik az előző hirdetmény 1. és 2. pontjában körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily irányban sértve élik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1908. évi január hó 31. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilynemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. Világos, 1907. évi július hó 23-án.

Pevolni, kir. albiró.

1826

A zsákok használati díját a legjutányosabb árban számítom. Raktáron tartok eladásra különböző minőségű és méretű zsákokat és ponyvákat.

Braun Miksa, Borek Béni-tér 1. sz.

Városi hirdetések.

13590—1907. kh.

Hirdetmény.

Felhívom Aradváros területén belül üzletteleppel bíró mindazon iparosokat és kereskedőket, a kik hosszúságú, mérlegek, gázórák, kőolajmérő készülékek, areo méterek, cukormérők készítésével, illetve ilyenmű részben külföldön is készült mértékeknek és mérő eszközöknek forgalomba hozatalával rendszeresen foglalkoznak, hogy az általuk gyártott, illetőleg forgalomba hozott és az 1874. VIII. t. c. alapján hitelesítési kényszer alá eső bejegyzett méretekkel ellátott mértékek és mérőeszközök szerkezeti rajzát, részletes műszaki leírással együtt, melyben leírandó az is, hogy ugyanazon szerkezetek mily különböző nagyságokban, pl. mérlegek mily terhelhetőséggel, gázórák hány lángra stb. készítettnek, jelen hirdetmény keltétől számított négy hónapon belül egyenesen az állami központi mérték-hitelesítő m. kir. bizottságnál (Budapest, X., Köztemető-ut 20/a) nyújtsák be. Figyelmeztetem továbbá az illető gyárosokat és kereskedőket, hogy azon mértékek és mérő eszközök, a melyeknek szerkezeti rajza és műszaki leírása a fentmegállapított határidőn belül az említett bizottsághoz be nem küldetett, az 1907. V. t. c. életbeléptével kizárólag az új normatívumok alapján fognak hitelesítésre alkalmas vagy alkalmatlan voltukra nézve elbíráltatni.

Arad, 1907. évi július hó 25-én.

Green, s. k.
h. főkapitány.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

8032—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 1600 korona fizetéssel és 400 korona lakbér illetmény-

nyel javadalmazott adóügyi szám-tiszti állásra pályázatot hirdetek és az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában meghatározott képesítéssel bíró pályázni szándékozók felhívom, hogy orvosi bizonyítványral is felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám 1907. évi augusztus hó 6-ig bezárólag nyújtsák be. Az elkészített pályázati kérvények nem vétetnek figyelembe.

Arad, 1907. évi július hó 15.

Varjassy Lajos,
polgármester.

13201—1907. kh.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város rendőrségénél üresedésben lévő 7 II-od osztályú rendőri állásra pályázatot hirdetek.

Pályázók kötelesek sajátkezűleg irt kérvényükkel a rendőrkapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni. A kérvényhez csatolandó katonakönyv, iskolai bizonyítvány, a polgári és katonai hatóságtól kiállított erkölcsi bizonyítvány.

Megkívánatik, hogy a pályázó kiszolgált katoná legyen, a magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja.

Testi alkalmatlansága a tisztii főorvos által díjmentesen eszköz-
lendő vizsgálat alapján állapítatik meg.

Javadalmazása 690 kor. évi fizetés, 39 kor. lábbeli illetmény, természetbeni ruházat, nőtleneknek a lakományában lakás, továbbá a reá eső felügyeleti díjak.

Az állás egy évi próbaszolgálatlaltal és nyugdíj jogosultsággal van összekötve.

A kinevezésnél a pályázók közül az igazolványos altisztek előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények f. évi augusztus hó 15. napjáig nyújthatók be.

Aradon, 1907. évi július hó 20.

Rendőrkapitányság.

894—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a ségai iskola kibővítése alkalmából szükséges asztalos, lakatos, üveges és mázoló munka biztosítása iránt folyó évi augusztus hó 5 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 2784 korona 80 fillér.

Bánatpénzül leteendő kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújthatók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

A munkálatokra csak az építő iparosok Országos Szövetségének tagjai pályázhatnak.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

22287—19 7. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magyar királyi kereskedelemügyi minis-
teriumnak 56551—1907. szám alatt kelt rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kigazdák részére szükséges adómentes benzin

piaci és mérsékelt eladási ára folyó év augusztus hó 1-től a folyó évi november hó 30-ig terjedő időszakra, illetőleg további intézkedésig métermázsánként 24 (Huszonnégy) koronában állapított meg, amit a benzin piaci árának tekintélyes emelkedése tett szükségessé.

Mindazonáltal a most megállapított mérsékelt eladási ár a benzin jelenlegi piaci árával szemben lényeges és pedig mintegy 5—6 korona engedményt képez.

Egyben közhírré tesszük, hogy a szóban forgó egyezményt újabban két petroleum finomító gyárra kiterjesztettem, úgy, hogy a fentjelzett rendeletben megállapított árak mellett a kisiparosok és kigazdák részére adómentes motorbenzint mérsékelt áron a következő gyárak fogják szállítani:

1. Kőolaj finomító gyár részvénytársaság Fiume és Brassó.

2. Budapesti ásványolajgyár részvénytársaság Budapest.

3. Magyar petroleum ipar részvénytársaság Budapest.

4. Bihar-Szilágyi olajipar részvénytársaság Mezőtelegd.

5. Szab. oszt. magyar államvasutársaság magyar bányái, huttái és uradalmainak oravicai kőolajfinomító gyára Oravica.

6. Apolló kőolaj finomító részvénytársaság Pozsony.

7. Orsovai petroleum finomító gyár részvénytársaság Orsova.

8. Baruch Jeremiás petroleum gyáros Marosvásárhely.

9. Felső-magyarországi kőolajfinomító részvénytársaság Turóc-szentmárton.

10. Első Sátoralja-ujhelyi petroleum finomító részvénytársaság Sátoralja-ujhely.

11. Hazai kőolajipar részvénytársaság Budapest.

Arad sz. kir. város tanácsától, 1907. évi július hó 26-án.

A városi tanács.

13415—1907. kh.

Hirdetmény.

A kocsik és egyéb járművek által történő gyakori elütések és elgázolások, egymás közötti összeütközések azt igazolják, hogy igen sokan a hajtásra vonatkozó szabályokat nem tudják, vagy tudják, de be nem tartják és hogy egyes járművek túl sebesen hajtának. Utalással ennélfogva az 1890. évi I. t. c. életbeléptetésére vonatkozó 17033—1873. sz. rendeletre a közönség testi épségének megóvása, valamint a forgalom biztonsága szempontjából tett intézkedéseimet azon figyelmeztetéssel adom ki az érdekelteknek tudomására, hogy az alább felsorolt tilalmak áthágása, illetve be nem tartása kihágást képez és az azok elkövetői az 1879. évi XL. t. c. 120. §-a értelmében három napig terjedhető elzárással és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntetettetni, visszavesés esetében a büntetés egy hónapig terjedhető elzárásig és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetésig emelhető.

1. Minden járművel balra kell hajtani szemben jövő járműnek balra kell kitérni, az előtte haladónak pedig jobbról lehet eléje kerülni.

Hidakon más járműnek eléje hajtani tilos. Udvari, katonai, posta- és tüzoltó-, valamint mentő-járműveknek minden más, akár szembefövő, akár azokkal egy irányban haladó jármű feltétlenül kitérni tartozik.

2. Üres vagy terhelt járműveket az utpályán hagyni, vagy vonó állatokkal az uton huzamosan álldogálni nem szabad.

3. A járművet vezető kocsisnak aludni, a járművet vezetés nélkül hagyni vagy egyszerre

több járművet vezetni tilos. Hajtáshoz nem értő vagy 16 éven alóli egyént kocsisnak alkalmazni nem szabad.

Tilos továbbá több terhes járműnek egymás után való akasztása, mely szabály alól csak új vagy javított, vagy baleset által megsérült teljesen üres járművek és esetleg kézi kocsik képeznek kivételt.

4. Minden járműnek éjjel és sötét időben lámpával világítva kell lenni.

5. A járművekhez hátul kettőnél több állatot vagy a vonó állatok mellé szintén két állatnál többet kötni tilos, sőt egy sorba fogott hármass fogatnál csak egy köthető.

A járművekre a rakomány 3 métert meghaladó szélességben nem rakható.

6. Ha több szekér halad egymás után, közöttük legalább 5 mtr. távolság hagyandó, hogy a gyalog járók átkelése gátolva ne legyen.

Közlekedés vagy teher szállításra csak ruddal ellátott szánok használhatók, a melyek elé fogott lovak csengőkkel látandók el.

Két vagy több szekérnek egymás mellett haladni nem szabad.

A járdára felhajtani körmenetek vagy temetési és más menetek sorrendjébe behajtani tilos.

7. Az egyes utcákra tett és jelzőtáblák útján is köztudomásra hozott azon hatósági intézkedés, hogy azokban csak lépésben szabad hajtani, szigorúan betartandó. Ilyenek ez idő szerint a „Weitzer János-“ és „Förrey“-utcák.

8. A Boros Béni-téren, József főherceg-uton és az Andrássy-téren áthaladó terhes járműnek, továbbá a szálas takarmányt, árukat szállító ugynevezett stráf kocsik, valamint a butor szállító kocsik a közép, ugynevezett keramit téglával burkolt utat tartoznak használni.

9. Állatoknak csoportos felhajtása, amennyiben azok a városon át hajtának, vagy az Ovár-téren hetenként tartani szokott állatvásárra hajtának, csak az erre kijelölt útvonalon, nevezetesen a Nagyköruton, Maros-utcán és a Boros Béni-téren átvezető középuton történhet.

10. A József főherceg-utról, valamint az Andrássy-térre benyúló forgalmasabb utcák, mint a Karolina-, Széchenyi-, Salacz Gyula-, Weitzer János-, Deák Ferenc- és Förrey-utcák nyílásai előtt, ugyszintén az ezen utcákba a József főherceg-utról és Andrássy-térről, valamint az Atzél Péter-utcákból és Szabadság-térről történendő behajtás, nemkülönben a szini előadások tartása idejében a téli színház bejárata elé történendő felhajtás alkalmával, ugyszintén az összes utcák torkolatainál, hajlatainál, fordulójainál és keresztezésénél csak lassan szabad hajtani.

11. A kézi kocsival, kerékpárral vagy bármely erő által hajtott járművekkel szintén csak mérsékelt ügetésnek vagy elővigyázattal hajtásnak megfelelő gyorsassággal szabad haladni. Házakba vagy házakból történő ki- és behajtásoknál csak lépésben szabad hajtani.

A kocsis, járművezető az utjában jövőket köteles hangos kiáltással vagy egyéb jelzőkészsüléssel kitérésre figyelmeztetni.

12. A kocsis, az uri kocsisokat sem véve ki, a rendőri közeg figyelmeztetésének engedelmeskedni, illetőleg a rendőri közeg kézzintézésére legott feltétlenül megállni, esetleg lépésben hajtani tartozik.

Arad, 1907. évi július hó 22-én.

Green,
h. főkapitány.

18268—1907. khsz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszterium 48390—III. I. számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy a „Pasteur-Chamberland“ intézet törzstenyészete a folyó év folyamára 25000 adag sercegő üszök és sertés orbánc elleni ojtó anyagot bocsájtott a szegénysorsu gazdák esetleges szükségletére.

Ennélfogva felhívom az érdekelte tulajdonosokat, hogy azon esetre, ha a fenti ojtóanyagokra szükségük lenne, aziránt hivatalomnál jelentkezzenek.

Arad, 1907. évi július hó 28-án.

Green,
h. főkapitány.

891—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a téli színháznál szükséges átalakítási és javítási munkák elkészítése iránt folyó évi augusztus hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 8583 kor. 62 fill. Ebből kárpitos munka 1318 kor. 80 fill., asztalos, lakatos és mázoló munka 392 kor. 82 fill., ácsmunka 892 kor., kőműves munka 480 kor., szerelő munka (légszesz villanyvezeték felszerelése) 500 k.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az építkezésekkel kapcsolatos munkálatokra csak a Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége tagjai pályázhatnak.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Egy jó erkölcsű**fiu****tanulónak**

felvétetik

Iffj. Kópetkó**Károly**

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.)

Seiler Bertalan

paszmányos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,**gomb,
bojtok****és rojtok**

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden esetben vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

A Libás-dűllő 22. szám alatti

II hold**jó föld**

(Müller Károly országgyűlési képviselő és Hámory László földbirtokosok szomszédságában), **házzal**, melyben 2 szoba, pince, kolna és külön istálló van, körül kerítve

eladó.

Bővebbet **Brán György,**
Gáj, Gizella-tér 26. 1818

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu**tanulónak**

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyszintén a város legkiválóbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Üzletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termései borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. **Pohár 16 fillér korsó 21 fillér.**

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál.

1460

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kertli székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árák mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sárkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Nagymennyiségű**maculatura**

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Saját termései kitünő

tisztán kezelt magyarádi

ó és pecsenyeborok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 525

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészeteiben

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűlők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőimet**, melyek meggyógyítják a lábfejfájást. Gyermekknél, ugyszintén felnőtteknél nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető arctól szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója

641

Kérném a cegre figyelni!

Veszek

a legmagasabb árban és eladok uraságoktól használt férfiruhákat, utazó bundákat, továbbá használt butorokat, Wertheim Cassát, jégsekrenyűt, lószerszámot, nyergeket és fegyvereket, ócska vasat, fémárukat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben.

Ugyanott kapható árverésről vett 500 drb. finom új férfi szövet öltönyök 5 és 6 frt egy teljes öltöny. Üzletihelyiségem május hó 1-től ruhás üzlet Asztalos Sándor-utca Grabner-féle házban. Butor-üzlet Árpád-tér 5. sz. izraelita templom épületben a sarkon.

Ugyanott 2 szép jégsekrenyű kapható. Kivánatra házhoz vagy vidékre is egy levelezőlap meghívásra rögtön megyek.

Teljes tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.**Köszén**

elsőrendű vulkán-farkasvölgyi rostált pormentes 500 kg. vételnél házhoz szállítva pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

100 kgként 3.20 koronáért

kapható: 15

Pollak Sándor

mikalakai téglá- és cserépgyárban, telefon 515.

Nagy téglá és cserép-raktár.

STOLCZ J.

aranyműves műhelye

készít mindennemű arany, ezüst, drágakő és műtővös munkákat.

Régi ékszerek átalakítását,

valamint

minden javításokat.

Ugy házi eszközök, valamint díszmagyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyozás és ezüstözés mellett kiválóan

Stolcz J.

aranyműves 685

Arad, Weitzer János-utca 2.,

Minorita-palota.

Hydraulikus sajtók

Arany érem

Szeged 1899

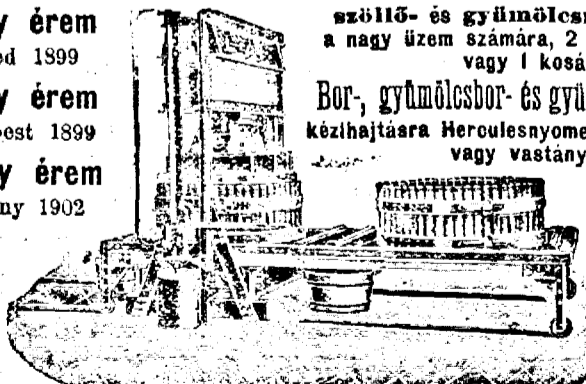
Arany érem

Budapest 1899

Arany érem

Pozsony 1902

hydraulikus sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmest sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomero-szerkezettel, fagy vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-

őrleket,

bogyózógépeket,

gyümölcs-aszaló-

készületeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II,

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. 1626

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejében kéretnek

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felügypostásokat teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Tudakozódónál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronaért kaphatók lapunk eláruló helyein.

Akinek

ismeretség híján
házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vincerőre, kertészre, kulcsárnőre, gazdaszónyira, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván
butort, zongorát, hort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbeadni kíván
birtokot, házat, vadászterületet, halászatot, telket, kocsi, lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbérvétel céljából keresi

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési rovatát használja.

Fess barna hölgy,

kivel mindennap találkozom a Salacz-parkban, leghőbb óhajom vele ösmeretséget kötni. Lehetséges-e? Válaszát „Ámor“ jelige alatt a kiadóhivatalba kérem.

Mely fiatal uri leány

volna hajlandó megösmernedni, házasság céljából, egy fess fiatalemberrel, kinek évi fizetése 1600 kor. és nyugdíjkepes. Leveleket a kiadóhivatalba „Discretio“ jeligével kérek.

Uri lakás,

4 utcai, 1 udvari, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségek november 1-re kiadó. Szt.-István-utca 1/a. szám alatt. 1932

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. 361

Eladó szőlő!

Világosan, öt percnire a 12. sz. motoros megállótól, a nyerges hegyen, a görög kath. templom háta megett, 5 kataszt. hold. Van benne szép új nyaraló pincével. Borház és minden felszerelés. Jutányos ár. Tulajdonos Györke Lajos tanár, Világos, Nyergeshegy. 1269

5 szobás utcai lakás kiadó

november 1-ére Batthyány-utca 37. sz. 1799

Modern uri lakás kiadó!

4 szoba, hálófülke, fürdőszoba és kellő mellékhelyiséggel november 1-re, Karolina-utca 8. sz. 1814

Circa 70.000

drb. jóminőségű másodrendű téglala eladó husz koronaért ezrenkint Frick József építésznél. 1815

Tanuló

alkalmazást nyer Kerpel Izó, könyv- és papirkereskedésében Aradon. 356

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

2 jó karban levő kertipad megvételre keresettek.

Vállalatnál

gyárnál munka felügyelői avagy portási vagy ehhez hasonló alkalmazást keres biztosítékkal, nős 25 éves egyén. Czim „Kezelő“ alatt a kiadóhivatalban. 1816

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikk eladására. Penzeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K 6 100.“ jelű a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Szép szőlőkert

Györökön a községben, legszebb kilátásos helyen, eladó. Motorvasut megállóhely. Értekezhetni Vojtek Alajosnál Aradon. 1615

5 szobás lakás,

parkos nagy udvar **azonnal kiadó.** Évi bér 320 frt. Tököly Imre-utca 54. (volt Halász-utca.) 1808

Jgen ügyes és megbízható

felső ruha varrónő, ritka finom izléssel ajánlkozik uri házakhoz 2 kor. 40 fillér napi díjért. Cim a kiadóban. 1830

Ó-Paulison

egy ház, a motoros megállóhelynél, egy millió oltvány készítésre berendezve, a fülemüle völgyben 4 hold szőlő, abból 2 hold csemege 5 éves, 2 hold 2 éves, más vállalat miatt azonnal eladó vagy tanyai földekért Aradmegyében becserelehető. Bővebbet a tulajdonosnál, Paulison, Kosztolányi Andrásnál. 1823

Lakás kiadó!

Nagy-körut 8. számú házban egy 3 szobás és egy 5 szobás II. em. lakás f. év november 1-re kiadó. Bővebbet Frick József építésznél vagy ugyanott a házmesternél. 1820

Lakás kiadó!

Tököly-tér 6. számú házban egy 3 szobás II. em. utcai lakás f. év november 1-re kiadó. Bővebbet Frick József építésznél vagy ugyanott a házmesternél. 1821

Éladó

$\frac{3}{25}$, $\frac{6}{7}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{4}{1}$ Hektoliteres tiszta boros hordók, $\frac{1}{30}$ Hektos kád, 1 új 75 frtos Singer varrógép 80 forintért. Bildhauer Lajos, Orczy-utca. 1822

Hintó eladás!

Egy igen jó karban lévő könnyű használt fedeles hintó és egy ruganyos használt könnyű homokfutó kocsik és különféle új kocsik jutányosan eladók Aradon, Erzsébet királyné-körut, az ipartestülettel szemben, Olasz Lajos kocsigyártónál. 1828

Keresek

megvételre egy 4-es vagy 5-ös számú wertheim kassát Fränkl S. József fakereskedő Eötvös-u. 8 szám. 1831

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

Fogorvosi

és fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ
1572 fogorvos.

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvár.

A Tulipán szappan

Legjobb a világon!
1240 Hatása csodás!

Tulipán szappan
darabja 1 korona.

Rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, hófehérre varázsolja a bőrt. Gyorsan és biztosan eltávolít redőket, szepőt, májfoltot és bőrtakát (Mitesser).

Meggyesy Veronka
ARAD, Tököly-tér I. szám. Katalinfürdő-épület. Kristyóry-féle üzlet.

Lakások kiadók!

Boros Béni-tér (fő-ut) 15. sz.
házban

nagyobb lakások

vizvezetékekkel azonnal, esetleg f. é. november hó 1-től

kiadók.

Bővebbet ugyanott a házmesternél. 1824

Buzsáki gazdaságból
augusztus 15-től kezdve
elsőrendű minőségű, tisztán kezelt

tej

kapható 24 fillér áron literenként házhoz szállítva.

Bejelentések a pontos cím megjelölése mellett intézendők:

Leopold Zsigmondhoz
ARADON. 1829

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

Részvényalírási felhívás.

Az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság“ f. évi június hó 23. napján megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta:

1. Hogy az intézet alaptőkéjét két millió koronáról (egy millió forintról) négy millió koronára (két millió forintra) felemeli és e célból 5000 (ötezer) darab, egyenkint névértékben négyszáz koronáról (kétszáz forintról) szóló új részvényt bocsájt ki.

2. A részvények kibocsátási, illetve átvételi árfolyama hétszáz koronában állapittatik meg.

3. Részvényjegyzési határidő 1907. szeptember hó 30-ika.

4. Az alapszabályok 6. §-a alapján a jelenlegi részvényeseknek az új részvényekre elővételi joguk van. Ezen elővételi jog legkésőbb 1907. szeptember 30-ik napjáig bezárólag gyakorlandó. Minden régi részvény egy új részvény jegyzésére és átvételére jogosít fel. Azon részvény, mely után az elővételi jog gyakoroltatik, intézetünknel bemutatandó és „Elővételi jog gyakorolva 1907.“ szavakkal lebélyegezendő. Az elővételi jog gyakorlásáról elismervény állittatik ki.

Azon régi részvényesek, kik elővételi jogaikat 1907. évi szeptember 30-áig az előirt módon nem gyakorolják, igényeiket elvesztik és az ilykép szabaddá vált új részvények az igazgatóság szabad rendelkezése szerint más jelentkező részvényalírók között fognak felosztani.

5. A jegyzett részvények egész vételára 1907. november 30-áig bezárólag intézetünknel egy összegben lefizetendő. Fizetések elővételi jog alapján f. évi július hó, más aláírók részéről f. évi október hó 1-ső napjától kezdve elfogadtatnak és ezen előbb történő fizetéseknél 5% f. év végeig előre megtérítettik. A fizetésről ideiglenes elismervény állittatik ki. Ha bármely részvényalíró fizetési kötelezettségének 1907. évi november hó 30-ig teljesen eleget nem tesz, úgy jegyzése semmisnek tekintendő és az igazgatóság jogosítva lesz ezen részvényeket más jelentkezők között, a kibocsátási árnak készpénzben való lefizetése ellenében, szabad belátása szerint szétosztani.

6. Az újonnan kibocsátott részvények a részvénytőke felemelési művelet teljes befejezése, közgyűlési jóváhagyása és szabályszerű bejegyzése után fognak és pedig legkésőbb 1908. évi május hó 31-ig a befizetésről szóló elismervények bevonása mellett a részvényesek kezéhez kiszolgáltatattani.

7. Az új részvények, illetve ideiglenes elismervények tulajdonosai 1908. január hó 1-étől kezdődőleg az üzleteredményben és a részvények tényleges kiszolgáltatása napjától kezdve az alapszabályok szerint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek.

8. Jelen művelet végrehajtásával az igazgatóság bizatik meg és felhatalmaztatik, hogy minden a részvények kibocsátásával járó intézkedéseket saját hatáskörében teljesithesse.

Az új részvények kibocsátásából befolyó összegek hovatfordítása és az azzal kapcsolatos alapszabálymódosítások tárgyában a legközelebbi rendes, vagy e célra külön egybehívandó rendkívüli közgyűlés fog határozni.

Ezen közgyűlési határozat folytán az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság“ jelenlegi részvényesei ezennel felhivatnak, hogy az alapszabályok 6-ik §-a alapján őket megillető elsőbbségi jogukat f. évi szeptember hó 30-ig, igényük különbeni elvesztésének terhe alatt gyakorolják, egyuttal felhivatnak mindazon nem részvényesek, kik részvényeket jegyezni óhajtanak, hogy ezt ugyanazon határnapig intézetünknel eszközölni sziveskedjenek.

Arad, 1907. június hó 23.

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

Urbán Iván, s. k. Heinrich, s. k.